БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой
ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 259 (6694)
ДЕКАБРИИН 11
ПЯТНИЦА
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

Малай үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй сентябрьска Пленум малажалые, түрүүшын ээлжээндэ ниитын малажалые түргэнөөр хүгжөөлгэ хадаа орондомнай имагта шухала удхашанартай, хүдөө ажахын талаар партиин ба гүрэнэй бэелүүлхэ хойшолуулашагүй шухала зорилго мүн гэжэ тодорхойлһон байна.

Мүнөө малажалые хүгжөөлгын тон харюусалгатай үе — малай үбэлжэлгэ түлэг дундаа ябажа байна. Ниитын адуу мал хэр зэргээр ондо оруулагданаб, тэрээнһээл малажалые саашадань хүгжөөхэ хэрэг нилээд дулдыдаха бшуу. Тиимэһээ малай үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ, нэгэшье толгой мал гарзада оруулангүйгөөр, бүхы малаа тобир тарганаар ондо оруулха гээшэ колхоз, МТС бүхэнэй, бүхы малшадай, хүдөөгэй партийна организацинуудай мүнөө үеын эгээл шухала зорилго болоно.

Гэхэтэй хамта, малай үбэлжэлгэ Хэжэнгын, Хорини, Курумканай, Закаменай, Зэдын ба республикымнай бусад зарим аймагуудай олохон колхозуудта хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэжэ байна. Малай үбэлжэлгын һая эхилжэ байха үедэ Зэдын аймагай гансахан Чапаевай нэрэмжэтэ колхоздо имагтал харууһанай муу дээрэһээ 100 гаран толгой мал гарзалһан байха юм. Энэ колхозой түрүүлэгшэ коммунист Хороших, партийна организациинь секретарь нүхэр Плюснин гэгшэд малай үбэлжэлгэ тухайда һанаагаа оройдоошье зободоггүй, «малшадай бии хада мал тиишээ тииһээр ондо ороно бэзэ» гэжэ найдаад, гүүртэ, отарануудаа эрьежэ ябадаггүй, малайнгаа хайшаншье гэжэ байһые һонирходоггүй байгаа. Малай үбэлжэлгые үнгэргэхэ хэрэгтэ иимэ харюусалгагүйгөөр хандаһан баримтануудтай партийна, советскэ органууд эрид шууд тэмсэхэ, малай үбэлжэлгын алибаа дутагдалые дары усадхаха, гүүртэ, фермэ бүхэнэй бодото байдалые саг үргэлжэ һайнаар мэдэжэ байха уялгатай.

Имагтал үбэлэй үедэ адуу малай ашаг шэмын бага болодог, олоороо малай үхэдэг, турадаг байһаниинь элитэ. Энээнэй гол шалтагааниинь үбһэ тэжээлэй дутамаг, малай байра байдалай задагай зайдан ба харууһалга эдеэлүүлгын тулюур муу байһан ябадал мүн. Энээниие колхозуудай, машинно-тракторна станцинуудай хүтэлбэрилэгшэд, аймагуудай партийна, советскэ органууд яһала һайн мэдэжэ байдаг. Теэд ниитын малажалые хүгжөөлгын гол шухала асуудалнуудые—тэжээлэй бата база байгуулха, малай типовой һайн байрануудые бариха, малажалай ажал ехэтэй участогуудые механизацилха хэрэгые олохон колхозуудай болон машинно-тракторна станцинуудай хүтэлбэрилэгшэд, зарим аймагуудай партийна ба советскэ органууд үшөө хангалтагүйгөөр шиидхэдэг зангаараа. Энээн тухайда олохон аймагуудта болоһон партийна конференцинүүд дээрэ тэмдэглэгдэһэн байна. Аймагаймнай ажахын гол һалбари болохо малажал хангалтагүйгөөр хүгжөөгдэнэ, ниитын малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб энэ жэлдэ нэгэшье түрэлэй малаар дүүргэгдээгүй. Адуу малай ашаг шэмэ бага. Энээнэй гол шалтагааниинь аймаг дотор тэжээлэй бата бэхи базын байгуулагдаагүй ябадал болоно гэжэ Курумканай аймагай партийна конференциин делегадууд тэмдэглэбэ.

Үбһэ тэжээлэй дутамаг дээрэһээ түс аймагай олонхи колхозуудта жэл бүхэндэ малай үбэлжэлгэ ехэ бэрхэшээлтэйгээр үнгэргэгдэдэг. Теэд аймагай партийна ба советскэ органууд энэ ушарһаа зохихо тобшолол мүнөө болотор хэнэгүй, тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгые шиидхэхын түлөө ёһотойгоор тэмсэнэгүй гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Тиимэһээ түс аймагай Сталинай, Калининай, Молотовой, Хрущевой нэрэмжэтэ колхозуудта малай үбэлжэлгэ мүнөөшье хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэжэ байна.

Партийно-эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэриһөө ажахын амжалтын нилээд дулдыдадаг байһаниинь элитэ. Мүнөө малажал дээрэ тон олон колхознигууд хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэй дунда политическэ хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулха, парти, правительствын шухала шухала тогтоолнуудые малшадта һайнаар ойлгуулжа үгэхэ, манай ороной дотоодын ба гадаадын байдалай асуудалнуудаар элидхэл, хөөрэлдөөнүүдые хододоо үнгэргэжэ байха гээшэ колхозуудай партийна организацинуудай шухала зорилго болоно.

Гэбэшье, партийно-политическэ хүдэлмэриие мартахаяа һанадаг партийна организацинууд, партиин айкомуудшье бии. Агитационно-ниитын хүдэлмэриие КПСС-эй айкомой хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилһэн дээрэһээ зарим колхозуудай малшад, илангаяа холын гүүртэ, отарануудай хүдэлмэрилэгшэд партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые һайнаар мэдэхэгүй байба гэжэ Закаменай аймагай партийна конференци дээрэ тэмдэглэгдэбэ.

Тэрэшэлэн Хорини аймагай зарим колхозуудай партийна организацинууд малшадай дунда агитационно-ниитын хүдэлмэри һулаар ябуулна.

Иимэ дутагдалнуудтай эбсэжэ огто болохогүй. Малшадай эрилтэнүүдтэ тон анхаралтайгаар хандаха гээшэ хүдөөгэй партийна организаци бүхэнэй тон шухала уялга бшуу.

Малай үбэлжэлгын амжалта ехэнхидээ малшадай ажал хүдэлмэриһөө дулдыдаха байна. Тиимэһээ малай фермэнүүдые эрхим һайн кадрнуудаар хангаха, малажал дээрэ коммунистнуудые, комсомолецуудые зүбөөр хубаарилан табиха хэрэгтэ партийна организацинууд зохихо анхаралаа хандуулха зэргэтэй.

Малажалые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхын, ниитын адуу малай тоо толгойе улам олошоруулхын, ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхын, малай үбэлжэлгые эрхим һайнаар үнгэргэхын түлөө колхозуудай, фермэнүүдэй, бүхы малшадай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ шухала. Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй, мүн хүдөө ажахын түрүүшүүлэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай уряагаар республикымнай колхозууд хүдөө ажахыгаа, тэрэ тоодо малажалаа дам саашадань хүгжөөхэ зорилгоор муу бэшэ уялгануудые абаһан байна. Абаһан уялгануудаа тэдэнэй мүнөө хэр зэргээр бэелүүлжэ байһые колхозуудай партийна организацинууд хододоо һонирхожо, мүрысөөнэй дүнгүүдые саг үргэлжэ согсолон гаргажа байха уялгатай.

Малай үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ хэрэгтэ машинно-тракторна станцинууд горьтойхон үүргэ дүүргэхэ ёһотой. МТС-үүдэй зооветеринарна мэргэжэлтэд колхозуудай фермэнүүдые зүбөөр ударидаха, малшадта саг үргэлжын туһаламжа үзүүлхэ зэргэтэй. Ниитын малажалые саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ машинно-тракторна станцинуудай үүргые ба харюусалтые бүхы хэмжээгээр дээшэлүүлхэ гээшэ партийна комитет бүхэнэй шухала зорилго мүн.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

Нүхэр А. Я. Вышинскиие Ленинэй орденоор шагнаха тухай

СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй Министрын нэгэдэхи орлогшо нүхэр А. Я. Вышинскиин түрэһөөр далан наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, мүн Советскэ гүрэнэй үмэнэ тэрэнэй элитэ ехэ габьяатай байһыень тэмдэглэн, нүхэр **Вышинский Андрей Януарьевичые Ленинэй** орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль.
1953 оной декабрин 9.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

СССР-эй Медицинскэ наукануудай академиин хамтын суглаан нээгдэбэ

СССР-эй Медицинскэ наукануудай академиин хамтын суглаанай VIII сесси декабриин 8-да эрдэмтэдэй Московско Байшан соо нээгдэбэ. Академиин бодото гэшүүд ба гэшүүд-корреспондентнүүд медицинскэ научно-шэнжэлэлгын институдуудай хүтэлбэрилэгшэд, столицын ба ороной бусад городуудай медицинскэ олониитэ зал соо суглараба.

Академиин президент, академик Н. Н. Аничков сессиие нээбэ. Академиин академик-секретарь профессор А. И. Нестеров СССР-эй Медицинскэ наукануудай академиин 1951—1953 онуудай ажал-ябуулга тухай тоосоото элидхэл хэбэ.

Академиин институт болон лаборатори бүхэнэй ажал-ябуулга тоосоото элидхэл соо тодорхойгоор харуулагдаа. Элидхэлшэ медицинскэ наукын зарим һалбаринуудай хүгжэлтэдэнь һаад ушаруулдаг хэдэ хэдэн дутагдалнуудые тэмдэглэбэ.

Сесси хэдэн үдэр үргэлжэлхэ байна.

(ТАСС).

Институдууд болон техникумүүдэй шэнэ байшангууд

СТАЛИНГРАД. (ТАСС). Һаяхан кооперативна техникумэй байшангай һүүлшын хүдэлмэри хэгдэжэ дүүрэбэ. Энэ хадаа городой тусхай дунда һургуулинуудай арбан хоёрдохи байшан мүн.

Сталинградта дээдэ ба дунда һургуулинуудай шэнэ байшангуудай барилга ехээр хэгдэнэ. Городской ажахын инженернүүдэй институт ба ой модоной ажахын техникум городой центртэ шэнэ байшангуудтай болонхой. Хүдөө ажахын институдай һуралсалай ба байрын корпусууд тэрэшэлэн баригдажа байна. Педагогическа институдай байшан Сталинай нэрэмжэтэ проспектдэ баригдажа байна.

Колхознигууд малтай болоно

СПАССК-ДАЛЬНИЙ. (Приморско хизаар). (ТАСС). Спасска районой Сталинай нэрэмжэтэ колхозой правлениин шиидхэбэриин ёһоор, наймаи колхознигуудта һаамхай үнеэд худалдагдаба. Мүнөө хүдөө ажахын артелиин бүхы гэшүүд үнеэдтэй болоо.

Районой колхозуудай колхозник бүхэн эбэртэ томо малтай болонхой. Колхознигуудай хубита гахайнуудай тоо гурбанай нэгэ хубяар олошороо, мүн хүдөө ажахын артельнүүдэй гэшүүдэй хони ямаад болон шубуудынь нилээд олон болобо.

Березняки городто гэр байранууд дулаалагдана

БЕРЕЗНЯКИ. (Молотовско область), декабриин 7. (ТАСС). Эндэ Березняковско № 2 ТЭЦ-эй база дээрэ байрын гэрнүүдые дулаалха хүдэлмэриин түрүүшын ээлжээн дүүргэгдээ. Теплоэлектроцентральһаа город хүрэтэр трубопровод табигдаа. Энэ трубопроводоор халуун уһан гурбан мянган квартирада ошоно.

Миллион литр һү һаагаа

Московско область. Мария Дмитриевна Гортова «Лесные поляны» гэжэ түрүү совхозой һаалишаар 20 жэлэй туршада хүдэлмэрилжэ байна. М. Д. Гортова үнеэн бүриһөө жэл бүри 6—8 мянган литр һү һаана. Совхоздо хүдэлмэрилжэ байһан үе соогоо тэрэ хадаа бүхы дээрээ миллион литр һү һааба.

Алдарта һаалишан иимэ ехэ показательнуудые гэнтэ туйлаагүй юм. Совхозой һаяхан тогтожо, шэнэ газар элдүүрилжэ, барилга хэжэ, малтай боложо байха үедэ һү багаар һаагдадаг байгаа. Ажаллажа эхилһэн түрүүшын үдэрнүүдһээ абаад һаалиша М. Гортова малаа тобир тарган байлгахын ба һү ехээр һаахын түлэ бүхы хүсэеэ зорюулба. Тэрэ хадаа үнеэдые һайнаар харууһалдаг, саг соонь зүбөөр эдеэлүүлдэг, байрануудыень сэбэр байлгадаг байба.

Һү һаалга хойшо хойшодоо ехэ болоо.

Совхоздо тэжээлэй һайн базын байгуулагдажа, малай механизированнэ шэнэ байрануудай баригдахада, энэ һаалишан һү рекордно ехэ хэмжээтэйгээр абадаг болоо. Ажалай ехэ амжалта туйлаһанай түлөө нүхэр Гортовада Социалистическэ Ажалай Геройн үндэр нэрэзэргэ олгогдобо.

Мүнөө М. Гортова совхозой эрхим һаалишан юм. Тэрэ хадаа даажа абаһан үнеэдэйнгээ зан абариие һайнаар мэдэдэг юм, тэдээндэ тус тустань ондо ондоогоор хандадаг байна. Үнеэдэй ехэ дуратай тэжээлые тон һайнаар бэлэдхэдэг юм. Недели бүри Мария Дмитриевна үнеэлээ угаадаг, үнеэдэй байрые хододоо жэшээтэ һайнаар байлгадаг байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. Д. Гортова манай ороной элдэб нютагуудһаа ерэһэн бэшэгүүдые уншажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Хилгааһан бүдүүдэй үйлэдбэрилгые һайжаруулха ба ассортиментыень үргэдхэхэ тухай

СССР-эй Үргэн хэрэглэлэй промышленна товарнуудай министерствын Главшерстиин предприятинуудай арбан нэгэ һарын турша соохи хүдэлмэриин дүн гаргагдаба. Фабриканууд болон комбинадууд түсэбһөө гадуур табан миллион шахуу метр бүд нэхэн гаргаа.

Краснохолмско комбинат, «Освобожденный труд» ба Серпуховско фабриканууд, тэрэшэлэн Люберецкэ ба Обуховска ковёр нэхэлгын комбинадууд жэлэйнгээ программые болзорһоонь урид дүүргэбэ.

Нэгэдэхи хахад жэлэйхитэй сасуулбал, һайжаруулагдаһан ассортиментын бүдүүдые нэхэжэ гаргалга ехэ болобо.

Бостон бүдые гаргалта хоёрдохи хахад жэл соо таба дахин шахуу ехэ болоо, «метро», «люкс», «ударник» гэжэ трико бүдүүдые гаргалга—нэгэ хахад дахин, коверкот ба габардин бүдүүдые гаргалга—хоёр дахинһаа дээшэ, сэбэр хилгааһата драп бүд гаргалга 6,8 дахин ехэ болобо.

Шанар һайнтай ба һайнаар шэрдэгдэһэн бостон гаргадаг Краснохолмско комбинадта, эрхим шанартай драп гаргадаг болоһон «Освобожденный труд» гэжэ фабрикада, элдэб үнгэтэ нарин сэмбэ нэхэлгээр шэнэ амжалтануудые туйлаһан Кувавинска фабрикада продукциин шанарыень һайжаруулха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Һайн шанартай предприяти гэһэн хүндэтэ нэрэзэргэ эдэ предприятинуудта олгогдоо.

Ноһоной промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд үйлэдбэриие саашадань үргэдхэхэ талаар бэлэдхэл хэжэ байна гэжэ Главшерстиин начальник нүхэр Гусев ТАСС-эй корреспондентдэ мэдээсэбэ. Сэбэр хилгааһан бүдүүдые—коверкот, бостон, габардин, «столична» ба «велюр» драпуудые, костюм оёхо эрхим шанартай трико нэхэжэ гаргалга 1954 оной турша соо нилээд ургаха байна. Ялагар эреэн үнгэтэ бүдүүдые гаргалтые хоёр дахин ехэ болгохоор хараалагдана. Бүдүүдэй зурагуудынь нилээд һэлгэгдэхэ байна. Продукциие саашадань һайжаруулгада тусхай анхарал хандуулагдана.

1954 ондо предприятинууд шэнэдхэн һэльбэгдэхэ юм. Тэдэнэр нарижуулагдаһан түхеэрэлгэнүүдые абаха байна.

(ТАСС).

„Звезда" маркын часы бүтээнэ

СЕРДОБСК. (Пензенскэ область), декабриин 8. (ТАСС). Сердобско часай заводто һая болотор ханын часы гаргадаг байһан юм. Мүнөө «Звезда» гэжэ маркын сарбуугай часы гаргадаг болоо. Түрүүшын хэдэн часынууд нарин зүб ябадалай талаар заводской туршалга гараад, худалдаа наймаанай сетьдэ эльгээгдэбэ.

Ерэхэ жэлдэ Сердобско завод «Звезда» маркын сарбуугай олон часы орондоо үгэхэ юм.

Медицинскэ институт хүдөөгэй врачуудта туһална

ТОМСК. (ТАСС). В. М. Молотовой нэрэмжэтэ Томско медицинскэ институдай клиникэнүүдэй мэргэжэлтэдэй бригада Томско районһоо мүнөөдэр бусаба. Терапевт, невропатолог, акушер ба окулистын составтай бригада Поросинско МТС-эй механизаторнуудта ба гурбан колхозуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ диспансеризаци хэбэ. МТС-үүдэй механизаторнуудта, мүн колхознигуудта медицинскэ темэнүүдээр хэдэн лекци уншагдаа.

Медицинскэ институт областиин врачуудта саг үргэлжэ туһаламжа үзүүлнэ. Ноябрьда олон мэргэжэлтэд эгээн холын хойто районуудта гаража ерэһэн байна. Асиновска районодо район хоорондын научно-врачебнэ конференци үнгэргэгдөө. Медицинскэ институдай эрдэмтэд, Асиновска, Туганска, Пышкино-Троицка, Зырянска районуудай хүдөөгэй врачууд түс конференцидэ хабаадалсаһан байна. Медицинскэ наукын шэнэ туйлалтанууд тухай элидхэлнүүд конференцидэ уншагдаа. Хүдөөгэй врачууд дүй дүршэлөө андалдаба, эмнэлгын шэнэ аргануудые яажа хэрэглэдэг тухайгаа тэлэнэр хөөрэбэ.

Уранзурааша И. А. Серебрянын зураһан шэнэ картина

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС). СССР-эй уранһайханай академиин гэшүүн-корреспондент А. И. Серебряный «А. М. Горький Петропавловска хэрэм соо» гэһэн картина зуража дүүргээ.

А. М. Горький 1905 оной январь соо хүдэлмэришэдые буудалгада эсэргүүсэһэнэйнгээ түлөө Петропавловска хэрэм соо хаагдаһан юм. Уранзурааша агууехэ уранзохёолшые түрмын орон дээрэ һууһанаар, тэрэнэй хажуудань ханада хадагдаһан бишыхан стол дээрэ номууд, рукопись, гууриһа ба бэхэтэй лагбан табяатай байһаар харуулба.

И. А. Серебряный Петропавловска хэрэмэй 39-дэхи камера соо һуужа картинынгаа этюдыень бэшэбэ, түс камера соо уранзохёолшо хаагдаһан юм.

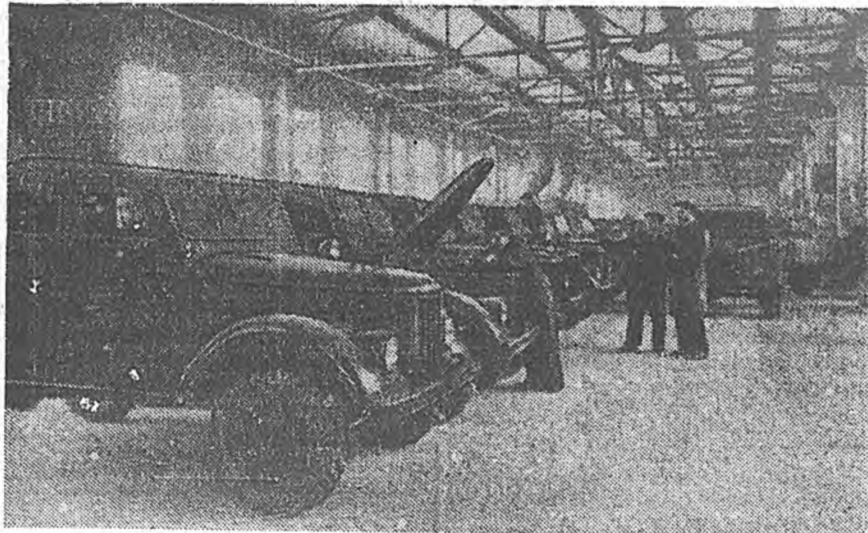
Энэ картина Москвада А. М. Горькиин нэрэмжэтэ музей соо табигдаха байна.

Ленинградта гэр байрын барилга улам үргэдэнэ

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС). Ленинградта гэр байрын ба культурно-ажаһуудалай барилгын далайса жэл бүри ехэ болоно. Энэ жэлдэ городой ажалшад 150 мянга шахуу квадратна метр шэнэ байрын талмай абаба, мүн олон дабхартай хэдэн зуугаад гэрнүүд баригдажа байна.

Невскэ заставын саана, Петроградска талын Кировскэ райондо баригдаһан гэрнүүдтэ Конституциин Үдэрэй урда тээ хүнүүдэй зөөжэ оролгон болобо. «Рабочий» городой бүд нэхэлтын томо фабрикын хүдэлмэришэд Смоленское тосхоной проспектдэхи ехэ Байшан соо зөөжэ ороһонойнгоо баярые тэмдэглэбэ.

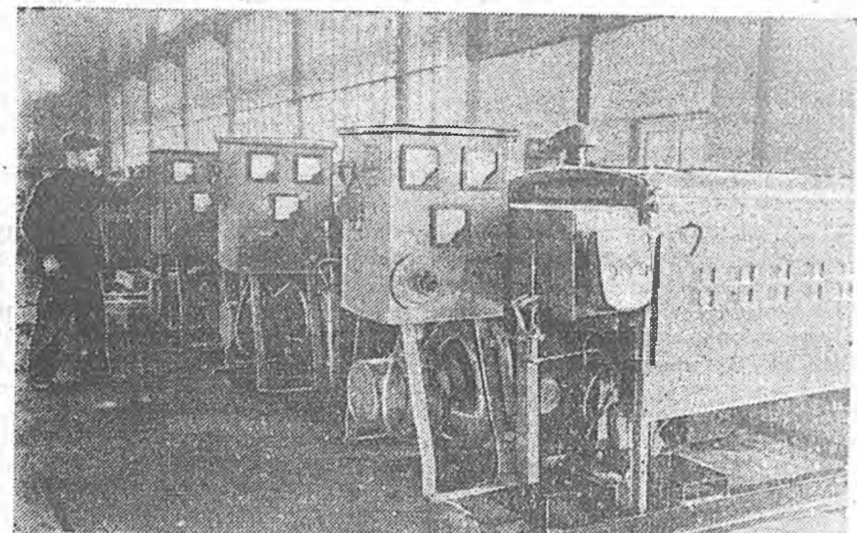
Хүдөө ажахыда—шэнэ техникэ

Горький. В. М. Молотовой нэрэмжэтэ автозавод ГАЗ—69 гэжэ шэнэ автомобильнуудые олоор гаргажа эхилбэ. Автомашина ашаглалгын һайн шанартай ба ямаршье газараар ябажа шададаг байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ГАЗ—69 гэжэ автомобильнуудые шэрдэхэ ба тушаан үгэхэ участок дээрэ.

ТАСС-эй фотохронико.

Челябинск. Механическа завод түс бүри 35 киловатт хүсэтэй нүүдэл хэдэн электростанци түсэбһөө гадуур бүтээн гаргаба. Электростанцинуудые хабсаруулжа байһан хүдэлмэрилэгшэдэй олонхинь үдэр бүри нормоёо 200—250 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хабсаруулагшадай бригадир А. П. Баймаков колхозуудта эльгээхын урда тээ станцинуудые шалгажа байна. ТАСС-эй фотохронико.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Коммунистнуудай политическэ һуралсалые һайжаруулха

КПСС-эй XIX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые дүүргэлтэ болгон КПСС-эй Байкало-Кударын айком коммунистнуудай политическэ һуралсалые һайжаруулгада анхарал ехээр табидаг болоо. Партийна организацинуудай үнгэргэһэн хэмжээ-ябуулгануудай ашаар коммунистнууд өөһэдынгөө идейнэ хэмжээе дээшэлүүлхые оролдодог, политическэ һуралсалдаа эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг болоо. Калининай нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин дэргэдэхи политһургуулиин (пропагандистнь нүхэр З. И. Садовская) заняти эмхитэйгээр, һонирхолтойгоор идейно-теоретическэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэгдэнэ. Һурагшадынь занятидаа гээгдэдэггүй, һайнаар бэлдээд ерэдэг. Пропагандист нүхэр Садовская занятидаа оролдосотойгоор бэлдэдэг, темынгээ материалые аймагайнгаа болон колхозойнгоо байдалтай холбуулан хэлэдэг, харуулан ойлгуулха зүйлнүүдые шадамараар хэрэглэдэг байна. Үзэһэн материалаараа хөөрэлдөө үнгэргэлгэдэ һурагшадынь бултадаа эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг.

Гэбэшье, аймаг доторхи зарим кружогууд болон политһургуулинуудай хүдэлмэридэ горьтой дутагдалнууд бии байна. XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организациин (секретаринь нүхэр Костриков) дэргэдэхи кружогой хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэнхэй. Тус кружогой пропагандист нүхэр Жарковой гэмээр занятинуудынь таһалдадаг. Иимэһээ энэ кружок һуралсалайнгаа түсэбһөө гээгдэжэ ябана.

Ждановай нэрэмжэтэ колхозой парторганизацида политическэ һуралсалай таһалдаһан тухай асуудал КПСС-эй айкомой бюро дээрэ хэлсэгдэһэн байна. Энэ кружогой занятинуудай таһалдадаг шалтагаан хадаа һуралсалые эмхидхэлгэдэ тэндэхи парторганизациин харюусалгагүйгөөр хандаһанһаа болоо гэжэ КПСС-эй айкомой бюро зааһан ба занятиин таһалдадаг ябадалые усадхаха, һурагшадые занятидань бүгэдыень хабаадуулха занятиин таһалдаха, коммунистнуудай занятиһаа гээхэ ушарнуудай гараа һаа партийна суглаан дээрэ хэлсэхэ, занятинуудые идейнэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэхэ ябадал түйлахa гэжэ партийна эхин организацине, тэрэнэй секретарие уялгалһан байна. Партийна гэгээрэл тухай асуудалай айкомой бюро дээрэ хэлсэгдэһэнэй һүүлээр энэ парторганизацида коммунистнуудай һуралсал идейнэ талаараа нилээд һайжараа, занятинь таһалдахаяа болёо.

Зүгөөр, хүтэлбэрилхы кадрнуудай, коммунистнуудай политическэ һуралсалда дутагдалнууд үшөөл бии байна. Занятинууд зарим кружогуудта һонигүйгөөр үнгэргэгдэнэ, марксизм-ленинизмын асуудалнууд ажахын ба политическэ мүнөө үеын гол зорилгонуудтай олонхидоо холбоогүйгөөр тайлбарилагдана. Кударын дунда һургуулиин парторганизациин дэргэдэхи КПСС-эй түүхэ шудалха кружогой (пропагандистнь нүхэр Макаров) хүдэлмэридэ ниимэрхүү дутагдалнууд үзэгдэһэн байна. КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй материалаар кружогто болоһон заняти муугаар үнгэргэгдэһэн, пропагандист Макаров занятидаа бэлдэнгүй ерэжэ, материалаа юрэ уншаад лэ дүүргэһэн байха юм.

КПСС-эй айкомой дэргэдэхи партийно-советскэ эдэбхитэдэй семинарай һуралсалда зохихо анхарал табигданагүй. Семинарта һурагшадай зариманиинь занятидаа эдэбхигүйгөөр хандана, материалнуудаа мууса шудална.

КПСС-эй айком политһуралсалда бии байгаа дутагдалнуудаа усадхахын түлөө зохихо хэмжээнүүдые абажа байна.

А. Дарханов.

Пропагандистнуудай мэргэжэлые дээшэлүүлнэ

Пропагандистнуудай идейно-теоретическэ ба методическа хэмжээе дээшэлүүлхэ талаар КПСС-эй Курумканай айком һүүлшын жэлнүүдтэ ехэ хүдэлмэри хэнэ. Кружогууд болон политһургуулинуудые бэлэдхэл һайнтай пропагандистнуудаар хангахын тулада энэ зун партиин айком 10 хүниие КПСС-эй обкомой дэргэдэ эмхидхэгдэһэн 1 һарын курсада эльгээһэн байгаа.

Пропагандистнуудай идейно-теоретическэ хэмжээгээ ба методическа мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ саг үргэлжэ туһалжа байхын тулада партиин айкомой дэргэдэ пропагандистнуудай саг үргэлжын семинар эмхидхэгдээ. Мүнөө энэ семинарай занятинууд түсэбэй ёһоор үнгэргэгдэнэ. Семинарта хабаадагшадта һуралсалай түсэбөөр хараалагдаһан темэнүүдээр лекцинүүд уншагдаһан, занятинуудые үнгэргэхэ методика тухай заабари үгтэһэн, пропагандистнуудай гол зорилгонууд тодорхойлогдоһон байна.

Партиин айкомой дэргэдэхи саг үргэлжын семинарай ээлжээтэ заняти ноябриин 10—11 үдэрнүүдтэ үнгэргэгдэжэ, гол ба дээшэлүүлэгдэһэн түхэлэй 1 ба 2 жэлэй кружогуудай болон политһургуулинуудай пропагандистнууд хабаадалсаба. Семинарта хабаадагшадта «Диалектическа ба историческа материализм» гэһэн темээр лекци уншагдаһан, мүн энэ темээр заняти хайшан гэжэ үнгэргэхэб гэһэн методическа заабари үгтэһэн байна. Гэхэ зуура, пропагандистнуудай саг үргэлжын семинарта бүхы пропагандистнууд хабаададаггүй байна. Жэшээлхэдэ, саг үргэлжын семинарай һүүлшын занятида Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ба Кучигерскэ долоон жэлэй һургуулиин пропагандистнууд хабаадалсаагүй.

КПСС-эй айкомой агитаци ба пропагандын таһаг Дырэнэй сомоной пропагандистнуудые семинарнуудта хабаадуулхын, тэдэнэй теоретическэ бэлэдхэл болон пропагандистска мэргэжэлые дээшэлүүлхын тула хэмжээнүүдые абаха ёһотой.

С. Гармаев.

Улан-Удын Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой модо дархалалгын цехын столяр Николай Сергеевич Балахтин үдэрэйнгөө даалгабарие хоёр нормоһоо доошо бэшээр дүүргэнэ. Нүхэр Балахтин механизмын хүсые гүйсэдөөр ашаглажа, өөрынгөө ажалай бүтээсые дээшэлүүлдэг байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Балахтин хүдэлмэрилжэ байна.

А. Мантаевай фото.

Республикын промышленна предприятинуудта

Түсэбөө дүүргэхэ ойротобо

Түмэр замай Улан-Удэ станциин коллектив ашаа шэрэхэ жэлэйнгээ даалгабарие болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө шангаар тэмсэнэ.

Социалистическэ мүрысөөн эндэ үдэр ерэхэ бүри улам үргэдэнэ. Вагонуудта ашаа тээхэ ноябриин түсэб үнгэрэгшэ һарын 27-до дүүргэгдээ. Тиихэдэ, ерэһэн ашаануудые вагонуудһаа буулгаха тэрэ һарын даалгабари 122,7 процент дүүргэгдэһэн байна.

Диспетчер нүхэр Портнягинай хүтэлбэрилдэг халаанайхид абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлнэ. Тэдэнэр эдэ үдэрнүүдтэ станцида ерэһэн поезднуудта, техническэ харууһалга нэгэ час 10 минутын орондо, түргэн методээр 35—40 минута соо хэжэ, поездые графигһаань урид замдань мордохуулна.

Нүхэд Голованов, Савченко гэгшэдэй бригаданууд вагонуудые холбон, поезднуудые бүридхэлгэ дээрэ хүдэлмэрилхэ зуураа, халаанайнгаа нормонуудые холо үлүүлэн дүүргэнэ. Эдэ бригадануудай декабрь һарынь даалгабаринууд дүүргэгдэхэеэ байна.

А. Николаев.

Амжалтаяа арьбадхана

Хабтагай болгон хюрөөдэһэн модонуудаар ашаалагдаһан поезднууд Улан-Удын модоной заводһоо үдэр бүхэндэ шахуу гаража ошоно.

Энэ хадаа тус заводой хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй шэн зоригто ажалай аша үрэ мүн. 1953 ондо модоной заводойхидой үйлэдбэриин программа нёдондонойхиһоо 30 процентээр дээшэлүүлэгдэнхэй.

Заводой (директорынь нүхэр Оглоблин) коллектив социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлнэ. Хюрөөдэгдэмэл продукци үгэхэ жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэжэ, ноябриин 7-ной һайндэрые угтаа һэн. Мүнөө тэдэнэр түйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарангүй, харин тэдэнээ улам арьбадхана.

Валовой продукци үгэхэ жэлэйнгээ түсэбые тус коллектив болзорһоонь аяар һара шахуу урид, декабриин 3-най үдэр дүүргэбэ. Тиин нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо 960 вагон гэхэ гү, али 24 мянган кубометр ехэ хюрөөдэгдэмэл продукци Эхэ орондоо үгэбэ. Декабриин түрүүшын 10 үдэр соо жэлэй түсэбһөө гадуур 6 мянган кубометр хюрөөдэмэл модон үгтэбэ.

Тус заводойхид иимэ амжалта түйлахатаяа хамта, жэлэй эхинһээ хойшо кубометр хюрөөдэмэл модоной өөрынь үные 2 түхэригөөр химдаруулаа. Тиин, энэ жэлдэ 200 мянга гаран түхэриг гүрэнэй мүнгэн алмагдаа.

Коммунистнууд, комсомолецууд Бурков, Елезов, Васильев ба бусад мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана. Тэдэнэр модо хюрөөдэлгэ дээрэ үдэрэйнгөө нормые 200 процент дүүргэжэ, 1956 оной түсэбөөр хүдэлмэрилнэ.

А. Доржиев.

Түрүү артель

Бурмонпромсоведэй системын «Восход» гэжэ артелиин (түрүүлэгшэнь нүхэр Хлебников) коллектив городой ажалшадые культурнаар хангахын түлөө ехэхэн оролдолго гаргана. Артелиин гэшүүд 1953 оной 10 һара соо олзо доход оруулха жэлэйнгээ түсэбые 100 гаран процент дүүргээ. Артелиин № 18 парикмахерскын мастернууд Манеевич, Медзинская, Пронькина гэгшэд клиентнүүдые культурнаар, түргөөр хангана, үдэр бүриингөө нормые хододоо үлүүлэн дүүргэнэ.

Мүн артелиин фотографи (ахалагша мастерынь нүхэр Л. Мойсева) һайн шанартай продукци гаргана, жэлэйнгээ даалгабарие үлүүлэн дүүргээ.

А. Мангатхаков.

Тогтомол уһанда загаһа үсхэбэрилгэ

Манай республикын эрдэмтэд Байгалай ба бусад томо томо нуурнуудай загаһанай баялигые арьбадхахын тула ехэхэн хүдэлмэри ябуулна. Гэбэшье, жэжэ нуурнууд ба тогтомол уһануудта олзо ехэтэй загаһа үсхэбэрилхэ хүдэлмэри үшөө һулаар эрхилэгдэнэ. Республикын нэгэшье колхоз тогтомол уһанда загаһа үсхэбэрилгэ эрхилнэгүй.

Тогтомол уһанда загаһа үсхэбэрилгые эрхилдэг олохон колхозуудай дүй дүршэл тус ажахын олзо ехэтэй байһые гэршэлнэ. Жэшээлхэдэ, Житомирско областиин Свердловэй нэрэмжэтэ колхоз загаһанай ажахыһаа жэл бүхэндэ 300 мянган түхэригэй олзо оруулдаг байна.

Загаһанай ажахы эрхилхэ хэрэг хүдөө ажахын бусад һалбаринуудта орходоо бага гаргашатай, ажал багатай. Гэбэшье олзо ехэтэй юм.

Манай республикын территори дээрэ оршодог хэдэн зуун жэжэ нуурнууд загаһа үсхэбэрилгын талаар мүнөө хүрэтэр шэнжэлэгдээдүй байһаар. Тэдэнэй заримдань олзо багатай жэжэ загаһад байрладаг. Зариманиинь загаһа үсхэбэрилгэдэ таараха условигүй дээрэһээ нэгэшье загаһагүй юм. Иимэ нуурнуудай ургамалнуудые, уһанайнь шанарые шэнжэлжэ, ойрын жэлнүүдтэ олзо ехэтэ загаһа үсхэбэрилгын газарнууд болгохо гээшэ тус тус колхозуудай шухала хэрэг мүн.

Шэнжэлгэ хэһэнэй удаа түбхын түрүүндэ нуурнуудта мелиораци хэхэ талаар тусгаар түсэб хараалха шухала. Гэбэл, нуурнуудые элдэб хэрэггүй ургамалнуудһаа сэбэрлэхэ, сурхай гэхэ мэтын мяхаша загаһануудые хюдаха, нуурнуудай уһа үтэгжүүлхэ, загаһа искусственна аргаар үсхэбэрилхэ, тэжээхэ хүдэлмэринүүдые хэхэ хэрэгтэй.

Хүйтэн ба ута үбэлтэй манай республикын нуурнуудта сазан, ялагар карп, хөөлэнхи, зэбгэн гэхэ мэтэ загаһануудые үсхэбэрилхэдэ болохо. Илангаяа хөөлэнхи ба сазан гэжэ загаһадай холисонуудые үсхэбэрилхэдэ олзо ехэтэй.

Өөрынгөө территори дээрэ тогтомол уһатай гү, али нууртай колхоз бүхэн загаһанай ажахы эрхилжэ болоно.

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ пединститудай зоологиин кафедра, Иркутска гүрэнэй университедэй научна хүдэлмэрилэгшэд «Байкалрыбвод» загаһа үсхэбэрилхэ энэ шэнэ хэрэгтэнь колхозуудта туһаламжа үзүүлхээр хододоо бэлэн байдаг. Мүн нютагай нуурнуудые шэнжэлхэ хэрэгтэ биологиин багшанар туһаламжа үзүүлжэ болохо.

Тогтомол уһануудые ба нуурнуудые загаһажуулхатайгаа хамта, колхозуудай тэдэ нуурнуудтаа уһанай шубуудай фермэнүүдые бии болгоо һаань һайн байна.

Тогтомол уһанда загаһа үсхэбэрилхэ хэрэгтэ парти, правительство ехэхэн анхарал хандуулна. «Эдеэ хоолой товарнуудые үйлэдбэрилгэ үргэдхэхэ ба тэдэнэй шанарые һайжаруулха тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, КПСС-эй Центральна Комитедэй тогтоол соо хүдөө ажахын артельнүүдэй ба совхозуудай хаамал уһануудта, сөөрэмүүдтэ загаһа үсхэбэрилгые үргэнөөр хүгжөөхэ талаар хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ гэжэ союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдые уялгалагданхай.

Тиимэһээ манай республикын колхозууд олзо ехэтэй энэ ажахые үргэнөөр эрхилхэ ёһотой. Үнэтэ үүлтэрэй загаһа үсхэбэрилхэ хэрэгтэнь колхозуудта туһаламжа үзүүлхын тула республиканска загаһанай питомник бии болгохо шухала.

М. Бакутин, пединститудай зоологиин кафедрые даагша.

Үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэжэ байна

Нийтын малай тоо толгойе олошоруулхын, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын түлөө тэмсэн, Ахын аймагай Орлигой сомоной «Улаан Шарза» колхозой малшад үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэжэ байна. Малшадай дундаһаа Бадма Жамбалов, Дулма Мандагаева, Дулма Патархеева ба бусад хэдэн олон нүхэд эрхим ажалаараа шалгарна. Бадма үбгэн малажал дээрэ бүхы хүсэ шадалаараа хүдэлжэ, малые хододоо тобир тарганаар байлгана, ашаг шэмыень дээшэлүүлнэ. Энэ үбгэн хэды үндэр наһатай болобошье, ажалһаа нэгэшье сухаридаггүй. Мүнөө Бадма үбгэн 65 наһатай. Колхозойшье, аймагайшье суглаан дээгүүр үбгэнэй хүндэтэ нэрэнь нэрлэгдэдэг. Нүхэр Жамбалов жэл бүри зуу гаран толгой мал даажа абаад, Забит гэжэ зунай, холын бэлшээридэ гаргажа, таргалуулаад ерэдэг юм. Үбгэнэй харууһалдаг малнууд нэгэшье хоролтодо ородоггүй. Энэ зун 150 толгой сарнуудые даажа абаад, Сархи ба Забит гэжэ холын бэлшээринүүдтэ абаашажа, сентябрь болотор бэлшээгээд ерээ. Мүнөө тэдэ малаа Обтой гэжэ участогта хаража байна. Малнуудынь булта тобир тарганууд. Үбгэнэй хаража байһан малые мүнөө колхозой правлени хүсэ шадал һайнтай гэжэ сэгнэбэ.

Бадма үбгэн мүнөө жэлдэ ажалай нэмэлтэ түлэбэридэ нэгэ томо сар абанхай, тэрэнь 1500 түхэриг сэнтэй юм. Нүхэр Жамбалов үглөөниинь эртэ, үдэшэниинь орой болотор малаа эдеэлүүлнэ, үдэртөө гурба дахин уһална, үбһөө ехэ гамтайгаар гаргашална, нэгэшье адха үбһэ малай хүлдэ гэшхүүлнэгүй. Малнуудынь булта кормушканууд сооһоо эдеэлнэ.

Мүн һаалишан Дулма Мандагаева жэл бүри малаа һайнаар харууһална, тэрэ хадаа нэгэшье толгой мал хоролтодо оруулаагүй. Үнеэдһээ һү һааха ба тоһо тушааха түсэбөө ходо үлүүлэн дүүргэнэ. Энэ жэлдэ нютагай үүлтэрэй болохо хайнаг үнеэдһээ 700—750 литр һү һаагаа. Мүнөө Дулма хүгшэнэй даажа байһан малнууд бултадаа тобир тарганууд үбэлжэжэ байна.

Тус колхозой партийна организаци ба правлени партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые колхозникуудай дунда үргэнөөр ойлгуулна.

Д. Дугаров.

Зоотехническэ наукын туйлалтануудые үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ

Советскэ зоотехническэ наука нилээд ехэ туйлалтануудтай, тэрэниие хэрэглэлгэ хадаа олохон колхозууд ба совхозуудай малажалай талаар түрүү зэргэдэ гарахадань туһалаа.

Һүнэй малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ талаар малажалай Бүхэсоюзна институдай зохёоһон зоотехническэ хэмжээ-ябуулгануудай системэ хадаа үнеэн бүхэнһөө һү һаалгые 2—3 дахин дээшэлүүлхэ ба тэрэниие 4—5 мянган килограммда хүргэхэ арга боломжо хангана.

Энэ системын үндэһэ һуурида түбхын түрүүн тугалнуудые зүбөөр түлжүүлгэ оролсоно. Тугалнуудта 2 һаратайһаань эхилэн, шэмэтэ тэжээл эдюулжэ һургаха хэрэгтэй. Тиигэжэ тугалнууд саашадаа сүүдхэдээ тэжээлэй ехэ хэмжээнэй рационуудые, 80—100 килограмм хүрэтэр шэмэтэ тэжээл һайнаар эдеэшүүлжэ шадаха аргатай болохо юм. Тугалай 2-һоо 6 хүрэтэр һаратайдань һү ба концентрадуудые юрын хэмжээтэйгээр эдюулхэ зуураа 700—900 килограмм шэмэтэ тэжээлнүүдые эдюулэлсэхэдэ сүүдхэ соо амидынь шэгнүүрые 700—900 грамм хүрэтэр нэмээдэг байна.

Үнеэдые зүбөөр эдеэлүүлэн һааха ба тугалнуудые түлжүүлхэ талаар согсологдоһон түрүү дүй дүршэлэй үндэһэ һуури дээрэ һүнэй мал эдеэлүүлхэ шэнэ арга институт зохёоһон. Нэгэ килограмм һүндэ миил 150—250 грамм концентрадуудые гаргашалха зуураа, шэмэтэ ба ногоон тэжээлнүүд ехээр эдюулэгдэдэгээрээ энэ арга онсо илгарна. Энэ аргаар эдеэлүүлхэдэ нэгэ үнеэндэ үбэлжэлгын турша соо хамта дээрэ 7—10 тонно шэмэтэ тэжээл гаргашалагдаха болоно.

Һүнэй малые энэ аргаар эдеэлүүлгые үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлгэ жэл соо һү һаалгые эрид дээшэлүүлнэ, жэл соо үнеэнһээ дундa зэргээр 2500—3500 килограмм һүн һаагдадаг болоно. Московско областиин Раменскэ, Луковицка, Кунцевскэ, Ленинскэ болон бусад районуудай колхозуудта имагтал иимэ үрэ дүнгүүд туйлагдаһан байна.

Эбэртэ бодо малай харууһалгые байрын-лагерьна системын ёһоор эмхидхэлгэдэ онсо анхарал хандуулагдаха ёһотой. Энэ системэ хадаа үнеэдые эртэ хабарһаа эхилээд, намар орой болотор бэлшээхэ, мүн кормушканууд сооһоо ногоон тэжээл эдюулхэ аргаар тэдээндэ ногоон ба шэмэтэ тэжээлнүүдые таһалдалгүй, гамтайгаар эдюулхэ ябадал хараална. Энэ хадаа тэрэшэлэн һүнэй малда үбэлдөө шэмэтэ тэжээл ехээр эдюулгэ хараална.

Ногоон конвейер бии болголгоор энэ туйлагдана. Ногоон конвейер гээшэ бэлшээринүүдые ба тэжээлэй культурануудай тусгаар тарилганүүдые гамтайгаар хэрэглэхэ, аргаар малые шэмэтэ тэжээлнүүдээр һураггүй бардамаар хангаха арга боломжо олгоно.

Байрын-лагерьна системын аша туһатай байһаниинь УССР-эй Винницкэ областиин Винницкэ районой колхозуудай жэшээ дээрэ илангаяа элеэр харуулагдажа болохо байна.

Энэ райондо 1950 ондо нэгэ үнеэнһээ 1.262 килограмм һүн һаагдаһан байгаа һаа, 1952 ондо бүхы колхозуудта ногоон конвейерэй эмхидхэгдээд, үнеэдые үбэлдөө эдеэлүүлгын һайжаруулагдаад байхада, нэгэ үнеэнһээ 2.341 килограмм һүн һаагдаһан байха юм. Байгша оной 8 һарын турша соо энэ районой 27 колхозууд үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1822 килограмм һү һаагаа.

Малда эдюулхын тула тэжээл бэлэдхэн буйлуулга бага бэшэ удхашанартай. Юундэб гэхэдэ, һайнаар буйлуулагдаһан тэжээлые мал дуратайгаар эдидэг, тэрэ һайнаар эдеэшүүлэгдэдэг ба хэрэглэгдэдэг байха юм.

Малажалай фермэ бүхэндэ орооһото тэжээлнүүдые татаха, бутаруулха ба низалха гэхэ мэтээр бэлэдхэлтын иимэ методүүдые хэрэглэхэ ёһотой. Энэ хадаа тэрэнэй аша туһые 10—15 процент дээшэлүүлдэг; талхата тэжээлнүүдые (гахайнуудта эдюулхын тула) амта оруулга хадаа крахмалай зарим хубиие сахар болгохо арга боломжо олгоно; орооһото тэжээлнүүдые дрожжилго ба үргүүлгэ тэрэнэй амтанай шанарые һайжаруулдаг, витаминуудаар ба дүүрэн шанартай белогоор баяжуулдаг байна.

Бүдүүн тэжээлнүүдые бэлэдхэхэ методүүдые үргэнөөр хэрэглэлгэ ехэхэн удхашанартай. Клеверэй ба люцерны үбһэн ганцашье морид, үнеэд ба хонидто бэшэ, мүн гахай, тахяа болон галуунуудта тон шухала тэжээл болоно. Гэхэтэй хамта, шубуудта, поршоонхонуудта ба гахайнуудта эдюулэгдэхэ үбһэ татажа үлтирүүлхэ хэрэгтэй. Тэрэнэй тула тэжээл бутаруулдаг ба хэршэдэг тусгаар соломорезкэнүүдые гү, али ондоо машинанууд ба түхеэрэлтэнүүдые хэрэглэхэ ёһотой. Тинхэ зуураа соломые заатагүй (соломорезкээр уридшалан хэршэһэнэй һүүлээр) уурaлтуулха хэрэгтэй.

Уурaлтуулга хадаа соломын амтанай шанарые имагта һайжаруулдаг, тиин тэрээниие мал ехээр эдидэг гэжэ мартаха хэрэггүй. Тиимэһээ наукаар зохёогдоһон, намарай тарянай соломын үл хоолые 2—2,5 дахин дээшэлүүлдэг, соломо болбосоруулгын химическэ аргануудые нэбтэрүүлхэ хэрэгтэй.

Малые байрада байлгажа харууһалгын үедэ колхозой малай садхалан байхаһаа гадна, дулаанаар үбэлжэхынь тулада бүхы арга боломжонуудые мүнөө бэдэрэн олохо тон шухала. Гэхэ зуура, малые уһаар хангалгада онсо анхарал хандуулха зэргэтэй, юуб гэхэдэ, малые хүсэд хэмжээнэй уһаар саг соонь хангажа байлга хадаа тэдээнэй ашаг шэмые 15-һаа доошо бэшэ процентээр дээшэлүүлдэг байна. Автоматическа уһалалга хэрэглэхэ гээшэ тон һайн.

Хүдөө ажахын малай ашаг шэмые дээшэлүүлгэдэ тэжээлһээ болон харууһалгын условиһоо гадна, тэдээнэй үүлтэрые һайжаруулга ехэ удхашанартай. Түбхын түрүүндэ мүнөө бии байгаа үүлтэрнүүдые саг үргэлжэ һайжаруулха шухала. Эдэ үүлтэрнүүд олон зуун жэлэй туршада нютагай условинуудта таараһан байна.

Советскэ мэргэжэлтэд практигуудтай хамта ажаллан, хүдөө ажахын малай 34 шэнэ үүлтэр бии болгоо. Эдэ үүлтэрнүүд ашаг шэмынгээ, племенной шанарайнгаа талаар хилын саадахи үүлтэрнүүдэйхиһээ доротоногүй, харин тэдээнһээ үлүү гарана.

Эбэртэ бодо малай костромской үүлтэр хадаа дээрэ хэлэгдээшэдэ тодорхой баримта боложо үгэнэ. Энэ үүлтэрэй үнеэдые үсхэбэрилдэг «Караваево» совхоздо нэгэ үнеэнэй һаалгаһан һүнэй хэмжээе хэдэн жэлэй турша дотор абахада жэл соо дунда жэшээгээр 6.300 килограммһаа дээшэ гараһан байна. Зарим үнеэд 10 мянган килограммһаа үлүү һү үгэнэ. Академик Ивановой бии болгоһон асканийска үүлтэрэй эрхим эрье хониноо энэ жэлдэ 29 килограммһаа үлүү нарин нооһон абтаа. Эдэ нооһоор промышленность 10—12 бостоново костюмуудые оёжо болохо байна. Эдэ бүгэдэ хадаа шэнэ үүлтэрэй малнуудые бии болголгодо туйлай ехэ анхарал хандуулхые эринэ.

Һүүлэй жэлнүүдэй туршада нарибтар нооһотой хонидой шэнэ үүлтэрнүүд бии болгогдоо. Эдэ үүлтэрнүүдэй хусануудые шэрүүн нооһотой хонидто табижа, нютагай хониноо нарибтар нооһотой хонидые бии болгохын тулада гурба—дүрбэнһөө үсөөн бэшэ үе хэрэгтэй болодог. Гэбэшье, хэгдэһэн туршалга ба практическа ажаглалта хадаа энэ процессые нилээд богонидхожо болохо юм гэжэ харуулаа. Нарин нооһотой хусануудые шэрүүн нооһотой хонидто табилгые имагта нэгэ дахин хэрэглэхэ хэрэгтэй. Энээнһээ бии болоһон эмэ хонидто нарибтар нооһотой үүлтэрэй — куйбышевска, горьковско болон бусад үүлтэрэй хусануудые табиха хэрэгтэй. Искусственнаар ороондо оруулдаг арга хадаа нэгэ хусаһаа ороондо оруулгые зуу дахин олодхохо арга олгоно. Мүнөө үедэ энэ метод ороной колхозууд болон совхозуудта үргэнөөр хэрэглэгдэжэ, үнэтэ аша үрэ үгэнэ. Малажалай Бүхэсоюзна институдай зохёоһон, малай үрэһэ удаан саг соо (3 сүүдхэ хүрэтэр) хадагалха арга хадаа үрэһые холо абаашаха арга олгоно, энэ хадаа үнэтэ буха хусануудые ашаглалга үргэдхэхэ арга боломжо олгоно.

Искусственнаар ороондо оруулгын метод хадаа эбэртэ бодо малые һайжаруулгада, үнеэдэй һүнэй шанарые дээшэлүүлгэдэ зорюулагдаһан хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэлгэдэ үргэнөөр хэрэглэгдэхэ ёһотой.

Малай мяха үгэсые ехэ болгохо арга замуудые бэдэрэн, манай зоотехническэ наука малнуудые шуһа холин үсхэбэрилхэ метод зохёогоо. Энэ метод гахай үсхэбэрилгэдэ илангаяа ехэ ашаг үрэ үгэнэ.

Ойрын жэлнүүдэй туршада манай орон дотор малажалай продуктнуудые элбэг дэлбэг болгохын тулада научна хүдэлмэрилэгшэд нийтын малажалай хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта ехэ оролдолго гаргаха байна.

Проф. И. Кузнецов, малажалай Бүхэсоюзна институдай директор.

КОЛХОЗ БҮХЭН ӨӨРЫН ЭРХИМ ҮРЭҺЭ ХҮСЭД ХААХА ЁҺОТОЙ

Торидо үрэһэ сэбэрлэлгые болошогүйгөөр удааруулна

Торин аймагай колхозууд энэ жэлдэ тараанай муу бэшэ ургаса хуряагаа. Тиихэдэ Бургалтайн МТС-эй харьяата колхозууд дунда зэргээр гектар бүриһөө 12—15 центнер ургаса хуряаһан байна. Энэ ехэдаа тараанай үндэр ургаса хуряаха талаар түрүүшын алхам болоно.

Гэбэшье, аймагай колхозууд энэ жэлдэ тараанай муу бэшэ ургаса хуряаһандаа һанаагаа амараад, ерэхэ хабарай тарилгын үрэһэ хүсэд хаалгада ба тэрээнээ тарилгын кондицида хүргэлгэдэ анхаралаа хандуулнагүй. Аймагай колхозууд ерэхэ жэлэй үрэһэ хүрэнгэ үни хаажа дүүргээд, мүнөө тэрээнээ сэбэрлэжэ дүүргэһэн байха ёһотой байгаа. Теэд Маленковой, Калининай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд ороһото культуранудай үрэһэ хүрэнгэ хаажа дүүргээгүй. Аймагай колхозууд үрэһэнэйнгөө учаснуудай таряа сохилгые тэсэшэгүй удаагаар дүүргэлүүлжэ байна. Аймагай дотор декабриин нэгэнэй байдалаар хамта 1166 гектар тараан сохигдоогүй хэбтэнэ. Энэ тараанай 751 гектарайхинь мүнөө болотор һурилдэгдөөгүй байһаар.

Жэшээнь, Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо 318 га тараан һурилэгдөөгүй, 434 гектар тараан сохигдоогүй, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо 92 гектар тараан һурилэгдөөгүй, 24 гектар тараан сохигдоогүй байна юм. Эдэ колхозуудай түрүүлэгшэ нүхэд Федотов, Корякин, Бургалтайн МТС-эй директор нүхэр Баранов гэгшэд таряа һурилхэ ба сохихо талаар бодото хэмжээ абаагүй, абахашье түлөө һаналаа табидаггүй байна. Эдэ хоёр колхозой таряагаа һурилэлгэ ба сохилгын темпые хаража үзэе. Сталинай нэрэмжэтэ колхоз ноябриин 15-һаа декабриин нэгэ болотор, 15 хоног соо 133 га таряа һурилһэн, 21 га таряа сохиһон, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо 26 га таряа һурилһэн, 24 га сохиһон байха юм. Хэрбээ таряа һурилэлгэ ба сохилгоёо иимэ темпээр саашадаа үргэлжэлүүлхэ болоо һаа, эдэ колхозууд тараанайнгаа һурилэлгэ ба сохилгые хабар болотор дүүргэхэнь мэдээжэгүй.

Олон жэлэй ногооной, зэрлэгэй ба улаанай үрэһэ хаалга хэжээгүй. Жэшээнь, «Путь Ленина», «Улан-Бургалтай», «Коммунизм», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд зелёнкын үрэһэ хааха түсэбөө 15—25 процент дүүргэбэ. Эдэ колхозуудта зелёнкын үрэһэ бэлэсэд хааха арга боломжо дүүрэн бии. Зүгөөр эдэ колхозуудай түрүүлэгшэнэр нүхэд Брянский, Вампилов, Кречетов, Корякин гэгшэд энэ хэрэгые тооногүй. Тиихэдэ «Путь Ленина» колхоз түсэбэй ёһоор 405 центнер хартаабхын үрэһэ хааха байһан байна юм. «Улаан-Бургалтай» колхоз 1310 центнер хартаабхын үрэһэ хаахын орондо 72 центнер, «Заветы Ильича» колхоз 150 центнерэй орондо 53 центнер, «Коммунизм» — 1170 центнерэй орондо 150 центнер үрэһэ хаанхай. Теэд хартаабхын үрэһэ худалдан абаха хүдэлмэри энэ намаршье хойшо ябуулагданагүй. Урда жэлнүүдтэ хартаабхын үрэһэгүйдэжэ хаа хаанагүй гүйлгэлдэгэ, үрэһэгүй дээрэһээ түсэбэй ёһоор хараалагдаһан хартаабха гүйсэд таридаггүй байгаа. Теэд, үнгэрэгшэ жэлэйнгээ алдууе мүнөө дахяад дабтажа байхань буруу.

Үрэһэ сэбэрлэлгые аймагай олон колхозууд тэсэшэгүй муугаар ябуулжа байна. Хэрбээ аймагай колхозууд 17.819 центнер ороһото культуранудай үрэһэ хааһан байгаа һаа, ойроо 11076 центнерынь сэбэрлэһэн нэрэтэй, зүгөөр тарилгын кондицида хүргэһэн документгүй. Сэбэрлэгдэһэн үрэһэн дииэлэнхидээ зернопультаар гаргагдаһан байха юм. Теэд зернопультаар үрэһые тарилгын кондицида оруулха гээшэ бэрхэтэй. Тиимэһээ тараан триер гү, али «ОС» гэжэ машинаар дахин сэбэрлэгдэхэ болоно.

Хэрбээ таряа сэбэрлэдэг «ОС» машинанууд зүбөөр хэрэглэгдэжэ шадаа һаа, аймагай колхозуудай нилээд ехэ хэмжээнэй үрэһэ сэбэрлэгдэн байха һэн. Теэд Торин МТС-эй харьяата колхозуудта 3 «ОС», Бургалтайн—3 «ОС» машинанууд байбашье, зүбөөр ашаглагданагүй. Жэшээнь, Торин МТС-эй таряа сэбэрлэдэг бүтээсэ ехэтэй «ОС—1» гэжэ машина «Улан-Тори» колхоздо халуун намарһаа хойшо байгаад, мүртэй юумэ хээгүй, энэ колхоздо үшөө мянгаад центнер үрэһэнэй таряан сэбэрлэгдээгүй байһаар. Энэ колхоздо ажалладаг Торин МТС-эй участково агроном нүхэр Базарова энэ машиные зүбөөр ашаглаха тушаа һаналаа табинагүй. «Путь Ленина», «Коммунизм» колхозуудта «ОС—1» машинанууд энэ намарһаа хойшо байбашье, тракторай эбдэрхэй гү, али зернопульт гү, али молотилка хүдэлгэжэ байһан тула ашаглагдаагүй. Тиимэһээ «Коммунизм» колхоздо 1900 центнер үрэһэн мүнөө болотор сэбэрлэгдээгүй байна. Энэ ушарые Торин МТС-эй главна агроном нүхэр Шидловская һайн мэдэжэ байгаад, хэмжээ абанагүй.

Тиихэдэ Бургалтайн МТС-эй харьяата колхозуудта тус МТС-эй мүн лэ 3 «ОС» гэжэ үрэһэ сэбэрлэдэг машинанууд халуун намарһаа хойшо мүнөө болотор мүртэй юумэ хээгүй хэбтэнэ. «Заветы Ильича» колхоздо «ОС» гэжэ хоёр машина үнинэй байдаг. Эдэ машинанууд һая болотор заһабарилагдаагүй, ремэньнүүдгүй байһан байна.—Эдэ машинануудые хүдэлгэхэ трактор мүнөө зернопульт хүдэлгэнэ. Һүүлэрнь 2 «ОС» машинаяа хүдэлгэхэбди,—гэжэ Бургалтайн МТС-эй директор нүхэр Баранов убайшегүй хөөрэнэ. Тиихэдэ нүгөө «ОС—1» машинань тракторгүй дээрэһээ Сталинай нэрэмжэтэ колхозой тараагаа сохихые хүлеэжэ, энэ колхоздо үни удаанай «амарнхай». Теэд тус колхозой таряа сэбэрлэхэ хэээшье сохихо дүүргэхэнь мэдээжэгүй.

Үрэһэ сэбэрлэдэг «ОС» машинанууд дурсагдаһан колхозуудта миид шахуу хэбтэхэдэнь, бэшэ колхозууд зернопультнаа бэшэ үрэһэ сэбэрлэхэ машинагүй дээрэһээ энэ шухала хүдэлмэри удааруулжа байна. Сэбэрлээшье һаа, тарилгын кондицида хүргэнгүй орхино.

Ерэхэ жэлэй үндэр ургасын үндэһэн һуурнь, агротехническэ бусад хэмжээ-абуулгануудтай хамта шанар һайнтай үрэһэ хүрэнгэ хааха ябадал болоно. Гадна, үрэһэнэй таряа сэбэрлэхэ, тарилгын кондицида хүргэхэ гээшэ мүнөөдэрэй шухалын шухала зорилго мүн. Ушар нимэһээ колхозуудай ба МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд энэ хэрэгтэ зохихо анхарал хандуулха ёһотой.

Д. Доржиев.

Полевой хүдэлмэридэ һайнаар бэлэдхэхэ

Бичурын аймагай түрүү колхозууд социалистическэ уялгануудаа ододтоор бэелүүлэн, хабарай полевой хүдэлмэринүүдтэ муу бэшээр бэлэдхэжэ байна. Жэшээнь, XIX партсъездын, Логовскиин нэрэмжэтэ колхозууд ороһото культуранудай үрэһэ сүм хаагаад сэбэрлэжэ байха юм.

Ерэхэ жэлдэ ороһото болон техническэ культуранудай үндэр ургаса хуряахын зорилгоор түрүү колхозууд тараанайнгаа газар дээрэ наг шэбхэ гаргажа байна. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз Бага-Куналейн МТС-эй туһаламжаар поли дээрээ 500 тонно наг шэбхэ гаргаһан байха юм. Мүн Сталинай, Чапаевай нэрэмжэтэ (Маргента) колхозууд 800—800 тонно, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз 830 тонно наг шэбхэ поли дээрээ гаргаа. Хамтадаа 10 мянган ашаа наг шэбхэ аймагай колхозуудай полинууд дээрэ гаргагдаһан байна.

Гэхэ зуура, социалистическэ уялгануудаа хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ, ажахын жэлые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ ехэхэн дутагдалнууд бии. Зарим колхозуудта («Ленинский путь», Кировэй нэрэмжэтэ) үрэһэ сэбэрлэжэ, тарилгын кондицида оруулха хүдэлмэри хэгдэнэгүй. Эдэ колхозууд хартаабхын үрэһэ хааха түсэбөө ойдоо 50 процент дүүргэбэшье, үрэһэ бэдэржэ хүсээхэ хэмжээ абанагүй. «Ленинский путь» колхозой 300 центнер хартаабхынгаа үрэһые дулаалагдаагүй хранилищида хааһан дээрэһээнь 12 центнерынь гутажа хаягдаһан байна.

Трактор болон бусад машинануудые заһабарилха талаар Бага-Куналейн МТС-тэ ехэ дутагдалнууд бии. Ажалай журамай, эмхидхэлэй һула дээрэһээ трактор болон хүдөө ажахын машинануудые заһабарилха график дүүргэгдэнэгүй.

Дутуунуудаа заһажа, хабарай полевой хүдэлмэридэ һайнаар бэлэдхэжэ эхилхэ саг болоо.

М. Фалилеев.

Хүдөө ажахын Илькинскэ училищиин курсантнууд трактор, комбайн болон хүдөө ажахын бусад машинануудые ехэ һонирхолтойгоор шудалжа байна. Тус училищи комбайнернуудые, механигуудые ба гусенична тракторнуудай трактористнуудые бэлэдхэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Һуралсалай отличнигууд ДТ—54 маркын трактор шудалжа байна. (Зүүн гарһаа) практическа шудалалгын инструктор Я. Муруев, курсантнууд В. Куклин, Н. Цындыжапов, Ж. Цымдыкова.

С. Марковай фото.

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие улам һайжаруулая!

Үшөө һайнаар хүдэлмэрилхэбди

Манай республикын культурын хүдэлмэрилэгшэдэй һаяхан боложо дүүрэһэн зүблөөн дээрэ «СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоол ба культурын хүдэлмэрилэгшэдэй зорилгонууд» гэһэн элидхэл зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Мүн тэрэшэлэн республикын культурын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөндэ хабаадагшадай хандалга баталан абтаа. Тус хандалгатай танилсаха зуураа бидэнэр, культурна фронтын бүхы хүдэлмэрилэгшэд, өөһэдынгөө хүдэлмэриие шэнэдхэн табиха уялгатайбди. Би киномеханигуудай Новосибирскэ һургуули дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр хоёр жэлэй турша дотор Кабанскын аймагай Посольск станциин стационарна киноустановкын механигаар хүдэлмэрилнэб. Энээнһээ урда тээ тус станцида кинофильмнүүд хаа яахан асарагдадаг байһан юм. Харин мүнөө элдэб һонирхолтой кинокартинанууд хододоо харуулагдажа байха арга боломжотой. Би энэ жэлэйнгээ арба һарын түсэбые холо үлүүлэн дүүргэһэн байнаб. Зүгөөр өөрынгөө энэ амжалтаар һанаагаа амараад байхагүй, харин саашадаа өөрынгөө хүдэлмэриие улам һайжаруулха зорилго урдаа табинаб.

Ажалшадай танилсахынь тулада һара бүхэнэй эхиндэ репертуарна түсэбөө эли газарта хададаг байнабди. Тэрэ түсэб дотор бүхы һарын туршада харуулагдаха кинофильмнүүдэй нэрэнүүд бэшэгдэдэг юм. Зүгөөр заримдаа бидэнэй түсэб дотороо оруулһан кинофильмнүүд хүсэдөөр эльгээгдэдэггүй. Иигэжэ Главкинопрокадай хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилһэн дээрэһээ манай харагшад элдэб гомодолнуудые оруулдаг байна. Тэрэншье зүбтэй.

Кинофильмнүүдые ажалшадта тон һайнаар харуулхын тула киноаппаратураяа нарин нигтаар харууһалхые оролдодогби. Тиихын тула сеансын эхилхэһээ 2 час урда тээ клубтаа ерэжэ, бүхы юумэеэ бэлэдхэнэб. Тэрээнтээ хамта, кинофильмын шанарые уридшалан шалгаха хэрэгтэй болодог. Ажалдаа оролдосотойгоор хандажа, сеанс бүхэндэ һайнаар бэлэдхэһэнэйнгээ ашаар лэ би һара бүхэнэйнгөө түсэбые дүүргэнэб.

Советскэ киноискусствын эрхим һайн зохёолнуудые олонийтэ харагшадта тон һайнаар хүргэхэ гээшэ киносетиин бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй эгээн шухала зорилго мүн. Тиимэһээ би өөрынгөө хүдэлмэриие саашадаа бүри һайжаруулхын тула бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэргэжэлээ зорюулхаб.

Т. Брянская, Кабанскын аймагай Посольск станциин киноустановкын механик.

Бидэнэй хүндэтэ зорилго

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй түүхэтэ тогтоолой үндэһөөр хүдөө ажахые эрид ехээр хүгжөөхэ тушаа бүхы советскэ арадай үмэнэ тон ехэ зорилго табигданхай. Энэ зорилгые хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула колхозуудай, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй, промышленна предприятинуудай хүдэлмэрилшэдэй болон манай интеллигенциин бүхы хүсэл эрмэлзэл хандуулагданхай.

Манай республикын культурын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөндэ хабаадагшадай хандалга һаяхан газетэнүүдтэ толилогдоһон байна. Хүдөөгэй интеллигенциин хэхэ хүдэлмэри тухай энэ хандалга дотор мүн лэ хэлэгдэнэ. Хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, врачнар, багшанар өөһэдынгөө гол хүдэлмэриин хажуугаар ажалшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха, хүдөө ажахын темэдэ элдэб лекци, элидхэл, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэжэ байха уялгатай.

Би энэ һургуулида 6-дахи жэлээ хүдэлмэрилжэ байнаб. Һурагшадта ород хэлэ ба литература заахатаяа хамта, колхозойнгоо парторганизациин үгэһэн даалгабаринуудые саг болзор соонь дүүргэхые оролдодогби. Намайе колхозой племфермын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда нийтэ-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхын тула агитатораар томилонхой. Парти, правительствын гаргаһан шухала удхашанартай тогтоолнуудые колхознигуудай дунда ойлгосотой тодоор тайлбарилхын тула хөөрэлдөөнүүдтэ хододоо бэлэдхэнэб. Мүн тэрэшэлэн тус колхозой, фермын урда мүнөө үедэ табигдаһан зорилгонуудые һайса мэдэхэ хэрэгтэй. Энээнгүйгөөр һонирхолтой, һайн хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэжэ болохогүй байна. Яахадааб гэхэдэ, агитаторай хөөрэлдөөн бүхэндэ энэ асуудал заатагүй оролсохо ёһотой бшуу. Партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоол тухай малшадай дунда хэдэ хэдэн хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэһэн байнаб. Тэрээнһээ гадна, колхознигуудые материальна талаарнь урмашуулха принципүүд тухай һүүлэй үедэ лекци уншаһан байнаб. Тус лекциие колхознигууд һонирхолтойгоор шагнаха зуураа, хэдэ хэдэн асуудалнуудые һураһан байна.

Манай колхозой партийна эхин организациин секретарь нүхэр Очиров бидэнэр, агитаторнуудай хүдэлмэриие хододоо шалгажа байхаһаа гадна, туһатай заабари үгэдэг.

Е. Бадмажапова, Сэлэнгын аймагай Загастайн дунда һургуулиин багша.

Сатирын БУЛАН

Беляев гурба дахин оробо

Культурын министерствын түлөөлэгшэ нэгэтэ Курумкан хэрэгээр ерэбэ. Аймагай культурын хүдэлмэришэд ерэһэн түлөөлэгшын урда хүл дээрээ байбад.

Аймагай Культурын байшангай баянист, тэрэ байшангай инструктор-массовик, тиихэдэ үшөө Курумканска дунда һургуулиин хүгжэмэй кружогой ударидагша—иимэ ушаргүй олон зониие дуудажархёод, али дан олоор дуудаба гүб гэжэ министерствын түлөөлэгшэ һанахадал гэбэ.

— Үгы, эдэмни булта нэгэ доро хүрэжэ ерээ һаа бэе бэеэ хүлеэхэ болохонь бэшэ гү?—гээд түлөөлэгшэ хажуудаа һууһан аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ Тенетовһээ һураба. «Теэд энэ олон хүн гээшэтнай хамтадаа нэгэл хүн ха юм» гэжэ зосоогоо һанажашье байгаа һаа нүхэр Тенетов сэхээ хэлэжэ зүрхэлбэгүй, «элдэб ушар боложо бологшо, гэнтэ мэдэгдэнгүй үнгэржэ, магад» гээд зосоонь ороходол гэнэ. Тиигэбэшье, хэлэхэ юумэеэ, орохо нүхэеэ оложо ядажа байтарынь таалаан болоходоо газааһаа культурын таһагые даагша Воронин оробо. Тэрэ болбол айлшантай мэндэшэлдэнэ, дуугаралсана. Түлөөлэгшэ һамааржа, Тенетов үнөөхи аймшагтай асуудалда харюусангүй бараг гараба. Тиинһээршье газааһаа секретарь орожо мэдүүлбэ:

—Аймагай Культурын байшангай баянист Илья Николаевич Беляев ерээ. Орохонь гү?

Беляевтай министерствын түлөөлэгшэ удаадашье ярилдабагүй. Хүхэ костюмтай, ялагар улаан галстук зүүһэн Беляев ехэ һайн хүн шэнгеэр түлөөлэгшэдэ үзэгдэбэ.

Илья Николаевичын гарамсаар түлөөлэгшэ кнопко даража, секретариие дуудаба.

—Культурын байшангай инструктор-массовигые!

Үүдэн нээгдэжэ, нэгэ хүн орон гэхэдээ тугаарай Беляевтал һөөл адли байба. Түлөөлэгшэ уруугаа хэрад гээд һуудаг зантай хүн һэн, теэд мүнөө толгойгоо үндылгэхэ зуураа, бүри һайса адаглаба. Обзорходонь —үнөөхил хүхэ костюм, үнөөхил улаан галстук... Түлөөлэгшэ яашье ойлгожо ядаад, нюдэнэйнгээ шэл абажа байгаад хараба. «Теэд, эндүүрнэ хүн гээбии даа, хоёр тушаалда нэгэ хүниие байлгаха гэжэ яахань даа»—гэжэ бодоод, хөөрэлдэд гээд инструктор-массовигые түлөөлэгшэ гаргаба. Тэрэнэй гараһан хойно түлөөлэгшэ бодолгото болод гээд, кнопко дараба.

—Курумканай дунда һургуулидахи хүгжэмэй кружогой ударидагшые!—гэжэ дары ороһон секретарьта түлөөлэгшэ хандаба. Секретариин гараһан хойно үүдэн нээгдэжэ хүн ороно. Аба абаһаар лэ улаан галстук ялагад гэбэ. Баһал хүхэ костюм. «Үгы энэ баһал Беляев бэшэ гү? Һорьмоһоо харана үгы бэзэб? Ямар жэгтэй юм?..» —гэһэн бодолнууд түлөөлэгшын ухаанда ороно ха. Гайхахадаа һууриһаа бодоод дүтэ ошоод харахадань нөөхил хүн хэбэртэй.

—Та үнөөхил Беляев бэшэ гүт?—гэжэ түлөөлэгшэ һураба.

—Тиимэ.

—Би тантай хөөрэлдөө һэмнайб, би таниие бэшэ, харин дунда һургуулиин хүгжэмэй кружогой ударидагшые дуудаа һэмши гүб! — гэжэ түлөөлэгшэ гайхаба.

Теэд Беляев хашалгүйхэнөөр иигэжэ харюусаба:

—Тэрэ кружогой ударидагша билби. Би танда удаа дараа гурбадахяа ороболби.

Иигэжэ хэлэхэдэнь тутаар һая танижа ядагша инструктор-массовигые баһал энэ Беляев байба гэжэ түлөөлэгшэ ойлгобо.

Уншагшад! Иимэ түүхэ үнэн дээрээ болоһон юм гэжэ үнэншэбэ гүт? Сэхынь хэлэһүүбди. иимэ юумэн үнэн дээрээ болоогүй юм. Теэд болоогүй байһаниинь лэ халаглалтай.

Болоһон ба болодог юумэн тухай саашань уншагшадта хөөрэжэ үгэе.

...Курумкан. Закусочна соо. Баянай абяан зүрхэ хүдэлгэмэ уриханаар жэнгинэжэ, тэндэ һууһан аймагай культурын таһагайхидай досоохиие ехэ хүдэлгэбэ. Энэ Илья Николаевич Беляев наадажа һууһан байгаа. Курумкан һаяшатай ерэһэн хүн.

—Энэ ёһотойл артист, хэзээ хэһэн буямнай гээшэб!—гэлсэһэн бэеэрээ хүбүүд тэрэниие Культурынгаа байшанда баянистаар абаха гэжэ шиидэбэд. Дурадхал дуулаад, Илья Николаевич Беляев иигэжэ табиба:

—Би яндан хүгжэмшэн бэшэб. Хэрбээ һайн баянисттай байха дуратай һаа үшөө 400 түхэриг нэмэгты! Таанарта энэ юм!

Яаха ёһотойб? Иимэ һайн баянистые үдэр дэн бараадшье бэдэрбэл олохогүйлши. Нэгэ юумэ бодожо үзэхэ хэрэгтэй гэжэ тэдэ шиидэбэд.

Нээрээшье тиигээд бодожо үзэбэд.... «Илья Николаевич Беляевые Культурын байшангай инструктор-массовигаар томилхо...» гэһэн захиралта бүрилдэшэбэ. Саашаншье Илья Николаевич жаргажа мэдэбэха даа. Салин һайн, хэхэ ажал үдэрэй минил 1—2 часай болзор соо. Зүгөөр байн байн тэрэ һанаанда хатадаг болобо. Тиигээдшье үдэр бүри закусочнада һуухада мүнгэн горьтойхон гарадаг бшуу, теэд хоёр салингаар хаана холо ошохобши? Бага ха юм. Бодожо үзэхэ хэрэгтэй. Теэд баянист Илья Николаевичымнай гансал хургануудынь түргөөр хүдэлдэг бэшэ, мүн баһа толгойншье хэрэгтэй сагтаа хургануудһаа түргөөр хүдэлөөд абадаг юм.

«Курумканай дунда һургуулида баянистын һуури байна ха юм. Ажалынь тоншье бага, теэд һарын 240 түхэриг намда һаалта хэхэтүй» гэжэ Илья Николаевич ухаалдиба. Уданшьегүй Беляев үшөө нэгэ орошотой болобо: дунда һургуулиин хүгжэмэй кружогой ударидагшын салин. «Шамарланхаар шанга бари» гэдэг үгэ бии, зүгөөр Илья Николаевич өөртөө иигэжэ хэлэдэг: «шанга баринхаар шамарла».

Иитээд байхада Илья Николаевичта ехэл зохид. Харин Культурын байшанда, Курумканай дунда һургуулида Беляевһаа боложо, һөөлшье зохид бэшэ. Баянай ба Илья Николаевичын бүдүүн хоолой эндэ ехэл үсөөн дуулдадаг. Харин ондоо зарим газарнуудта баянай урихан абяан дуулдажа, тэрээн дороны рюмкэнүүд, бутылкэнүүд, заримдаа стол стулнууд «хатаралдадаг» юм.

Эдэ бүгэдэ аймагай центрынхидтэ эли. Илья Николаевичын эсэгэ нөөхи культурын таһагай моришон тоотой байгаад, таһагайнгаа моридоор модо зөөжэ, өөртөө гэр бариад, таба мянгаар худалдаһаниинь баһал эндэ эли, илангаяа таһагай ударидагшадта.

Хүгжэм шагнахадаа зарим хүнүүд аргагүй зохидшоон нюдөө анижа байгаад таашаадаг. Харин Беляевай баянай уян налгай аялгануудһаа Тенетов, Воронин мэтын ударидагшад унташоо бэшэ аа гү гэжэ һанамаар. Тэдэниие һэрюулхэдэ яаха юм, курумканайхид?

О. Раднаев,
Ц. Бадмаев.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ

Бурят-монгол хэлэн дээрэ номууд хомор

Курумканай аймагай библиотекэдэ политическэ, хүдөө ажахын литература, ород классигуудай, мүн советскэ уранзохёолшодой номууд олон.

Теэд тус библиотекэ бурят-монгол хэлэн дээрэ хэблэгдэһэн номуудаар тон үсөөн. Бурят-монголой уранзохёолшодой номуудые, бурят хэлэн дээрэ гаргагдаһан элдэб брошюрануудые эндэ олохын аргагүй юм.

Б. Дармаев.

ХАРАШЭБЭР ТОСХОНДО

Тосхоной дундуур гараһан тракт харгыгаар ерэһэн автобус сельпогой магазинай үүдэн тушаа зогсон хүндэлдэбэ. Хайрсагтай, багсатай юумэ бариһан хүнүүд тэрэ машинаһаа буужа, зүг бүхэн руугаа таранад. Һүүлдэд гэжэ бууһан нэгэ үбгэнтэй зэргэшэн ябажа хөөрэлдэхэдэ, Улан-Удэ город ошоод ерэһэн хүн байба.

—Амар болоо гээшэ ха даа, үглөөгүүр гараад, хахад үдэр үнгэрхэлөөр гэртээ байхаш, урдань 2—3 хоногой газар байһан юм,—гэжэ тэрэ үбгэн хөөрэнэ.

Газаа хүйтэншэг. Абаахай саһан бударна. Үндэр хоолойһоо бааяһан баглагар хара утаан бүтүү сагаан саһанай дундуур өөдөө соробхилон огторгойдо дэгдэнэ. Клубай орой дээрэ тодхоотой радиорупор 17 час болобо гэжэ соносхоод, Москваһаа дамжуулга үргэлжэлүүлнэ.

Колхозой правлениин байшан соо һууһан хоёр гурбан хүн счёдоо тасняс татана. Тэдэнэй дунда һууһан колхозой ахалагша счетовод, партийна эхин организациин секретариие орлогшо нүхэр Сажин 1953 он соо колхозойнгоо туйлаһан зарим тэды амжалтанууд тухай хөөрэнэ. Малажалые хүгжөөхэ энэ оной түсэб бүхы түрэлэй малаар дүүргэгдэһэн, нёдондонойхиһоо ехэ һү һаагдаһан, нооһо хайшалагдаһан байха юм. Үрэһэ хаалта гол түлэб дүүргэгдээд, сэбэрлэгдэжэ байна.

Культурна байгуулалтын талаар «Победа» колхозой гэшүүдэй хэһэн хүдэлмэринь нилээд ехэ. Энэ жэлдэ Мухаршэбэр тосхонһоо 15 километр утатай лини татажа, колхоздоо радио оруулһан, 75 моринной хүсэтэй локомобиль болон генератор тодхожо, тепловой электростанци бариһан байна. Мүнөө колхознигуудай хоёр зуугаад гаран гэртэ радиоточко оруулагданхай. Хаа хаанагүй Ильичын лампочканууд һаруул һайхан гэрэлээ сасана.

Электричествын хүсөөр колхозой үйлэдбэри механизацилагдаха юм. Мүнөө модо хюрөөдэхэ рама, тээрмэ тодхогдонхой. Тэрэшэлэн тус колхоз центральна складаа механизировалхэ хүдэлмэриие дүүргэхэ дүтэлөө. 12 үнеэ нэгэ доро һааха электроагрегат абанхай.

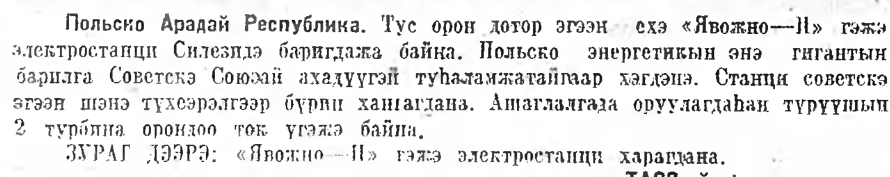
Колхозой агротехник 77 наһатай үбгэн Иван Корнеевич Аносов тосхонойнгоо урдын байдалтай жэшээ болгон мүнөө үеын хүхюун сэнгүү, культурна байдал тухай иигэжэ хөөрэнэ:

—Харашэбэр тосхон хаанта Россин харанхы булан байһан юм. Эндэ Ануфриев купецэй архиин кабагһаа ондоо ошохо газар байгаагүй. Тиихэдэ тосхоной зон һургуулиие гээшые мэдэдэггүй һэн. Зүгөөр, сүлэлгөөр ерэһэн Бутенко гэжэ хүндэ ном заалгажа, үзэг бэшэг танидаг болоо һэм. Мүнөө үедэ модон анзаһанай орондо колхозоймнай полинууд дээрэ 20 трактор, 12 комбайн хүдэлмэрилнэ. Тортогтой лампа орхигдожо, манай гэртэ электрын гэрэл носоно. Советскэ хүнүүдэй шэн габьяата ажал тухай һонинуудые радиогоор дууланабди.

Энэ тосхондо долоон жэлэй һургуули, хүдөөгэй клуб ба библиотекэ, эхэнэрэй нарайлалгын гэр ба амбулатори, промышленна эд бараа ба эдеэ хоолой зүйлнүүдые худалдаха магазинууд хүдэлмэрилнэ.

Мухаршэбэрэй аймагай «Победа» колхозой центр—Харашэбэр тосхоной ажалшад иигэжэ ажапууна.

Н. Цыбенов.

Польско Арадай Республика. Тус орон дотор эгээн ехэ «Явожно—II» гэжэ электростанци Силезидэ баригдажа байна. Польско энергетикын энэ гигантын барилга Советскэ Союзай ахадуугэй туһаламжатайгаар хэгдэнэ. Станци советскэ эгээн шэнэ түхеэрэлгээр бүрин хангагдана. Ашаглалгада оруулагдаһан түрүүшын 2 турбина оронлоо ток үгэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Явожно—II» гэжэ электростанци харагдана.

ТАСС-эй фотохронико.

Польско ажалшадта хэрэгтэй үргэн хэрэглэлэй товарнууд гаргагдана

ВАРШАВА, декабриин 9. (ТАСС). Польско Арадай Республикада нютагай промышленность ба олзоборилгын коопераци үргэн хэрэглэлэй товарнуудые жэл бүри улам ехээр гаргажа, тэдэнэй ассортимент үргэдхэжэ ба шанарыень һайжаруулжа байна. Гансахан энэ жэлдэ нютагай промышленностиин предприятинууд арадай хэрэглэлэй 700 гаран янзын шэнэ товарнуудые, кооперативна предприятинууд—250 шахуу шэнэ товарнуудые, тэрэ тоодо гэр байрада хэрэглэгдэхэ олон зүйлнүүдые бүтээн гаргажа эхилээ. Шэнээр гаргагдаһан товарнуудай дунда — оёдолой машинанууд, мебель, комнатын вентиляторнууд, электрическэ пылесосууд, пол аршаха машинанууд, мүн хүдөөгэй хүн зоной хэрэглэхэ хэдэн олон товарнууд бии байна.

Сталиногрудска воеводствын нютагай промышленностиин предприятинууд һүүлэй үедэ 42 янзын шэнэ товарнуудые үйлэдбэрилэн гаргажа эхилээ. Жэшээлхэдэ, Ченстоховтохи шэл трубка үйлэдбэрилхэ заводой коллектив материалнуудые комплексноор алмаха советскэ методые хэрэглэн, энэ оной октябрь һара соо алмагдаһан материалаар элдэб янзын 5 мянга гаран зүйлнүүдые бүтээн гаргаба. Выдгошско воеводстводо арадай хэрэглэлэй товарнууд нютагай промышленностиин продукциин ехэнхи хубинь болоно. Энэ воеводствын нютагай промышленностиин предприятинууд 210 шахуу элдэб янзын товарнуудые, тэрэ тоодо ваннын пеэшэн, газова ба электрическэ плиткэнүүд, мебелиин комбинированнэ гарнитуранууд, диванууд гэхэ мэтын зүйлнүүдые бүтээн гаргажа байна. Һүүлэй һаранууд соо предприятинуудта 37 янзын шэнэ товарнууд бүтээн гаргагдадаг болоо.

Энэ жэлдэ нютагай промышленность ба олзоборилгын коопераци комплектнэ мебель бүтээн гаргалгые үнгэрһэн жэлэйхитэй сасуулхада 55 процентээр, ковернуудые—92 процентээр, пианино—46 процентээр, стол дээрэ табидаг лампа—62 процентээр ехэ болгобо. Үргэн хэрэглэлэй бусад товарнуудые үйлэдбэрилгэ тэрэшэлэн ургаба.

Һаяхан Полышын олзоборилгын коопераци жэлэй үйлэдбэриин түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа мэдээсэбэ. Энэ жэлэй эсэс хүрэтэр ороной кооперативна предприятинууд түсэбһөө гадуур 1300 миллион злотых хэмжээтэй товарнуудые бүтээн гаргаха байна.

Болгарииe электрификацилга

СОФИ, декабриин 9. (ТАСС). Арадай засагай жэлнүүдтэ Болгарида электроэнерги үйлэдбэрилэн гаргалга түргэн тэмпээр ургана. «Видима» гэжэ ГЭС, «Асеница—I» гэжэ ГЭС ба «Асеница—II» гэжэ ГЭС гэхэ мэтын шэнэ гидроэлектростанцинуудые ба теплоэлектростанцинуудые бариһанай, Вылко Червенковэй нэрэмжэтэ, «Республика» гэжэ теплоэлектростанцинуудые үргэлхэһэнэй ашаар электроэнерги ехээр гаргагдадаг болоо. Энергетическэ шэнэ предприятинуудые барилгын хажуугаар, бии байһан электростанцинууд хоёр дахин ехээр ашаглагдадаг болобо. Хүсэтэ хэдэн олон подстанцинууд, үндэр вольтно дамжуулгын лининүүд баригдаа, электропромышленностиин предприятинууд байгуулагдаа. Мүнөө тус орон дотор электромоторнууд, хүсэтэ трансформаторнууд ба генераторнууд, ехэ напряженитэй аппаратура, счетчитууд, электрическэ элдэб приборнууд бүтээн гаргагдана.

1939 онойхидо орходоо 4 үлүүтэй дахин ехэ электроэнерги энэ жэлдэ үйлэдбэрилэгдэхэ байна. Хүн зоной хэрэглэхэ электроэнерги арадай засагай жэлнүүдтэ, тухайлхада, 5 дахин ехэ болоо. Буржуазна Болгарида 784 тосхон электричествотэй байгаа һаа, арадай засагай 9 жэлдэ 1860 гаран тосхон электричествотэй болгогдоо. Мүнөө Добруджын, Родопын олохон тосхонуудта, погранична тосхонуудта, Болгариин ажалай-кооперативна газартаряалангай ба гүрэнэй газартаряалангай ажахынуудта электрическэ гэрэлтэй болобо.

Венгерскэ ажалшадай үйлэдбэриин амжалтанууд

БУДАПЕШТ, декабриин 9. (ТАСС). Венгриин металлургическа ба машина бүтээлгын промышленностиин предприятинууд жэлэй түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа үдэр бүри мэдээсэнэ. Декабриин 7-ной урда тээ 19 предприяти 1953 оной үйлэдбэриин түсэбүүдые дүүргэбэ.

Жэлэй түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргээд, олохон заводууд үйлэдбэриин ехэ показательнуудые харуулаа.

Жэшээлхэдэ, Вильгельм Пикын нэрэмжэтэ вагон бүтээлгын завод дээрэ ажалай бүтээсэ энэ оной январь һарынхитай сасуулхада 28 процентээр ургаба. Продукциин өөрынь үнэ нилээд ехээр химдаруулагдаа.

Жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэнтэй дашарамдуулан тус заводой коллектив энэ жэлэй эсэс хүрэтэр түсэбһөө гадуур 10 пассажирска вагон, 15 электровоз, 700 тонно элдэб металлоконструкци бүтээн гаргаха гэһэн уялга абаба. Завод үргэн хэрэглэлэй элдэб янзын олон зүйлнүүдые тэрэшэлэн түсэбһөө гадуур бүтээн гаргаха байна.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн VIII сесси

Пленарна заседани

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 9. (ТАСС). Декабриин 7-ной пленарна заседани дээрэ Генеральна Ассамблей эгээн түрүүшээр мандатна комиссиин элидхэлые нэгэн һаналаар баталба.

Олонхи голосоор Ассамблей хадаа «баалалтын ажалай байһан баримтанууд» тухай асуудалаар гурбадахи комитедэй резолюциин проект баталба. Советскэ Союзай делегаци энэ резолюцииe буруушаажа голосовалха юм гэжэ СССР-эй түлөөлэгшэ Г. Ф. Саксин мэдүүлбэ. Тэрэ хадаа баалалтын ажал тухай американска делегациин оруулһан асуудалай хардалгын шэнжэтэй байһаниие тэмдэглэбэ. Энэ «асуудал» бүхы дээрээ СССР-тэ ба арадай демократиин оронуудта эсэргүү шэглүүлэгдэһэн худал ба хорото һанаашалгаар зохёогдоо гэжэ мэдүүлбэ. Гурбадахи комитедтэ энэ асуудалые зүбшэн хэлсэхэ үедэ хэдэн олон делегадуудай хэлэһэн тодорхой үгэнүүд соо энэ худал хуурмаг зүйлнүүдынь гэршэлэгдэһэн байна. Советскэ Союз элдэб олон оронуудтахи ажалай условинуудые шэнжэлхэ талаар уласхоорондын нэрэ хүндэтэ комисси байгуулхые үшөө 1951 ондо дурадхаһан юм гэжэ СССР-эй түлөөлэгшэ зааба. Капиталистическэ оронуудай хүдэлмэришэн ангиин байдал тухай асуудалда ба профсоюзуудта ямаршье хамаагүй энтын нюурнууд бэшэ, харин элдэб олон оронуудай ажалшадай профсоюзуудай түлөөлэгшэд тус комиссиин хүдэлмэридэ хабаадаха ёһотой байгаа. Англо-американска блок Советскэ Союзай эдэ дурадхалнуудые буруушааһан юм, буруушаажа үргэлжэлһөөр байна.

СССР-эй, Украинска ССР-эй, Белорусска ССР-эй, Польшын ба Чехословакиин делегацинууд резолюциин энэ проектые буруушаажа голосовалба. 12 ороной—Афганистанай, Аргентинын, Бирмын, Египедэй, Индонезиин, Иранай, Иракын ба бусад оронуудай түлөөлэгшэд голосованиин үедэ һаналаа бариба. 3 делегаци голосованида хабаадаагүй. Энэ заседани дээрэ англо-американска блок «сэрэгэй пленэйхид тухай асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ хэмжээнүүд тухай» гэһэн билдагуушанэрэтэй нүгөө нэгэ асуудал тушаа гурбадахи комитедэй резолюциин проектын түлөө тэрэшэлэн голосовалба. Советскэ делегаци энэ проектые буруушаажа голосовалха юм гэжэ СССР-эй түлөөлэгшэ С. К. Царапкин мэдүүлбэ. США-гэй делегаци ООН-эй Уставай 107-дохи статьяда зүриишэжэ энэ асуудал харалгые баадхаһан байна, ушарынь Уставай ёһоор, дэлхэйн хоёрдохи дайнай сэрэгэй пленэйхид тухай асуудал Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин эрхэ мэдэлдэ орохогүй байна гэжэ Царапкин зааба.

Белорусска ССР-эй ба Польшын түлөөлэгшэд гурбадахи комитедэй олонхидой энэ резолюциие баталха ябадал буруушааһан бодото баримтануудые харуулба. Белорусска ССР-эй түлөөлэгшэ Новикова ООН-эй Уставта зүришэжэ байгуулагдаһан сэрэгэй пленэйхид тухай асуудалаар тусхай комисси гэдэгые үгы хэхэ гэһэн дурадхал оруулба. Гэбэшье, американо-английска бүлэглэл белорусска делегациин дурадхалые голосовалха ябадалһаа зайсаба.

Ассамблей хадаа бага процентнэ ба удаан болзорой урьһаламжануудай тусхай фонд байгуулха тухай, мүн уласхоорондын финансова корпораци байгуулха тухай экономическа болон финансова асуудалнуудые эрхилһэн комитедэй резолюциие тэрэшэлэн баталба. СССР-эй, Белорусска ССР-эй, Украинска ССР-эй, Польшын ба Чехословакиин делегацинууд энэ резолюциие бүхы дээрэнь голосовалха үедэ һаналаа бариба.

Ассамблей Корейе һэргээн байгуулха талаар ООН-эй органой генеральна директорэй элидхэл тушаа экономическа ба финансова асуудалнуудые эрхилһэн комитедэй резолюциие тэрэшэлэн баталба. СССР-эй Польшын, Чехословакиин, Украинска ССР-эй ба Белорусска ССР-эй түлөөлэгшэд энэ резолюциие голосовалха үедэ һаналаа бариба, ушарынь тэдэнэр хадаа Корейе һэргээн байгуулха ООН-эй органой генеральна директор американска сэрэгэй командованиин зэбсэг болоо гэжэ зааһан байна.

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 9. (ТАСС). Декабриин 8-най үглөөгүүр болоһон пленарна заседани дээрэ Генеральна Ассамблей Ливидэ туһаламжа үзүүлхэ тухай асуудалаар хоёрдохи комитедэй резолюциие баталба. СССР-эй, УССР-эй, БССР-эй, Польшын ба Чехословакиин делегацинууд энэ резолюциие голосовалха үедэ һаналаа бариба. Ушарынь тус резолюци экономическа, политическэ ба сэрэгэй буулта хэхэ тухай эрилтэнүүдые зарим гүрэнүүдэй зүгһөө Ливидэ баадхалга буруушааһан ямаршье хэмжээнүүдые хараалнагүй.

Тэрэнэй һүүлээр Ассамблей Урда Африкадахи расова конфликт тухай асуудалаар политическэ тусхай комитедэй элидхэл ба резолюциие хаража үзэбэ. Энэ резолюциин проектые 17 ороной делегацинуудай оруулһаниинь мэдээжэ.

Урда-Африканска Союзай түлөөлэгшэ политическэ тусхай комитедэй проектые буруушаажа үгэ хэлэбэ, энэ асуудалые Генеральна Ассамблей зүбшэн хэлсэхэ эрхэгүй гэжэ мэдэрхые дурадхаһан резолюциин проект оруулба. Индиин, Пакистанай ба Сириин делегадууд политическэ тусхай комитедэй резолюциие дэмжэжэ үгэ хэлэбэ, Урда-Африканска Союзай делегациин резолюциин проектые буруушааба.

Урда-Африканска Союзай резолюциин проект олонхи 42 голосоор, тэрэ тоодо СССР-эй, УССР-эй, БССР-эй, Польшын, Чехословакиин, арабска, азиатска ба олонхи латино-американска оронуудай делегацинуудай голосоор буруушаагдаба. Энэ проектын түлөө Урда-Африканска Союзай, Англиин, Франциин, Бельгиин, Грециин, Люксембургын, Австралиин ба Колумбиин делегацинууд голосовалба. США-гэй ба бусад 9 оронуудай делегацинууд һаналаа бариба.

Колониальна гүрэнүүдэй делегацинуудай ехээр эсэргүүсэһэн болобошье, Ассамблей олонхи 38 голосоор политическэ тусхай комитедэй резолюциин проектые баталан абаа.

Африкада Эйве угсагаатаниие нэгэдүүлхэ, мүн Англиин ба Франциин захиргаанда байһан Тогын территоринуудые нэгэдүүлхэ тухай асуудалаар дүрбэдэхи комитедэй элидхэл Генеральна Ассамблейн үзэмжэдэ табигдаба.

Генеральна Ассамблей бүгэдэниитын сэхэ ба нюуса голосованяар һунгагдадаг, Тогын хэрэгүүдые эрхилһэн юрэнхы Соведые һэргээн байгуулха, Тогын территоринуудые нэгэдүүлхэ тухай асуудал, мүн эдэ территоринуудта хамаатай бусад асуудалнуудые хаража үзэхэ эрхэ Соведтэ үгэхэ гэжэ Англида ба Францида дурадхаһан резолюциие 46 голосоор баталан абаа. 9 делегаци һаналаа бариба.

СССР-эй, УССР-эй, БССР-эй, Польшын ба Чехословакиин делегацинууд энэ резолюциин түлөө голосовалба. Колониальна гүрэнүүдэй, тэрэшэлэн Англиин, США-гэй ба Франциин түлөөлэгшэд голосованиин үедэ һаналаа бариба.

Генеральна Ассамблей бүгэдэниитын һунгуулиин эрхын системые Тогодо бии болгохо гэжэ Англида ба Францида дурадхаһан резолюциие баталба. Энэ резолюциин түлөө 52 делегаци, тэрэ тоодо СССР, УССР, БССР, Польша ба Чехословаки голосовалба.

Бермудска аралнууд дээрэ болоһон баруун гурбан гүрэнүүдэй зүблөөнэй һүүлээр

ВАШИНГТОН, декабриин 9. (ТАСС). Бермудска аралнууд дээрэ баруун гүрэнүүдэй зүблөөн зүрилдөөнүүдэй ба бэе бэсэ зэмэлэлтын оршон байдалда болоо гэжэ һүүлэй мэдээсэлнүүд гэршэлнэ.

Скриппсговардовска газетнэ трестын корреспондент Шэкфорд Бермудска аралнуудһаа иигэжэ мэдээсэнэ: «Бермудска зүблөөн дээрэ гүрэнэй ажал-ябуулагшадай нэгэниинье өөрынгөө хүсэһэн юумэ түйлаагүй... Бусадһаа бага юумэ түйлаад, францууд гэртээ хариба... Уулзалга болоһон газарые тойруулан бариһан хадхууртай проволокон хашаагай саанаһаа нэбтэрэн гараһан мэдээнүүд хадаа зүблөөндэ хабаадагшадай урмаа хухарһан тухай гэршэлнэ. Американцууд Черчиллиие гэмнэнэ, англичанинууд Эйзенхауэрые гэмнэнэ, тиигээд Черчилль Эйзенхауэр хоёр францууздай баримталһан хараа бодолдо гомодоно, гэдэниие гэмнэнэ».

«Нью-Йорк Геральд Трибюн» газетын корреспондент Расселай зааһанай ёһоор, зүблөөнэй дүнгүүдые американска талын сэгнэлгэ хадаа «хэлсээнүүд тодорхой шиидхэбэри багаар үгөө гэжэ коммюнике соо мэдэрэгдэһэн зүйлые гэршэлбэ. Гурбан ехэ гүрэнүүд 6 ороной европейскэ хамгаалгын нэгэдэл байгуулха талаар амжалта түйлажа шадаагүй».

Дунда Востогто США-гэй ба Англиин ябуулдаг политика тухай египетскэ газетэнүүд бэшэнэ

КАИР, декабриин 9. (ТАСС). Баруун гурбан гүрэнүүдэй зүблөөн Дунда Востогтохи англо-американска зүрилдөөнүүдые зайлуулаагүй гэжэ Бермудска аралнуудһаа «Аль-Ахрам» газетын тусхай корреспондентын эльгээһэн мэдээсэл соо хэлэгдэнэ. Эдэ хоёр гүрэнүүд тус районда ээрхэхые оролдоно.

Дунда Востогые английска нүлөөнэй газар гээшэ гэжэ мэдэрхые Англи эринэ, тиин Англиин премьер-министр Черчилль Дунда Востогой хэрэгүүдтэ хэн нэгэнэй хамаархалгада эсэргүүсэнэ гэжэ корреспондент бэшэнэ.

Гэбэшье. Англиин энэ хараа бодолые США эрид шангаар буруушаана. Корреспондентын хэлэһэнэй ёһоор, США-гэй гүрэнэй секретарь Даллес Дунда Востогто Черчиллиин ябуулдаг политика тушаа дурагүйтэнэ.

Бермудска зүблөөндэ зорюулагдаһан түрүү бэшэг соогоо, «Аль-Ахрам» газетэ иигэжэ бэшэнэ: зүблөөндэ хабаадагшад тэрээн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн Дунда Востогой проблемэнүүд тушаа ямаршье хэлсээ түйлажа шадаагүй. Бермудска зүблөөн ямаршье шиидхэбэри абангүйгөөр дүүрэбэ. Энэ хадаа англо-американска зүрилдөөнүүдэй үгы хэгдээгүй байһые харуулна.

Редакционно статья соогоо, «Аль-Мысри» газетэ Бермудска зүблөөнэй дүнгүүдтэ, мүн национальна бэеэ даанхай байдалаа Египедэй түйлахадань Америкын туһалха байһанда найдахагүй гэжэ арад зондо һануулна. Америка Египедтэ өөрынгөө империалистическэ түсэб бэелүүлхые лэ оролдоно гэжэ газетэ бэшэнэ. «Бидэнэр гансахан өөһэдтөө найдажа шадаха байнабди».

Газетэ хадаа «туһаламжа» үзүүлхэ тухай американска пропагандада анхарал хандуулхагүй гэжэ уряална. «Египетскэ асуудал Лондондо бэшэ, Вашингтондо бэшэ, Бермудска аралнууд дээрэ бэшэ, харин гансахан Каирта шиидхэгдэжэ болохо юм».

США-да хүдэлмэригүйшүүл олошорно

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 8. (ТАСС). США-гэй худалдаа наймаанай министерствын бүридхэлэй бюрогой мэдээнүүдэй ёһоор, октябрьһаа ноябрь хүрэтэр США-да хүдэлмэригүйшүүлэй тоо 300 мянган хүнөөр олошорбо. Үйлэдбэрилэн гаргалгын промышленностьда хүдэлмэригүйдэлгын эгээн ехэ ургалта харагдана.

Автомобильна промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай (КПП) конференци Вашингтондо болобо. Ажалай ба хүдэлмэригүйдэлгын проблемэ шудалхын тула тус конференци зарлагдаба. Автомобильна промышленностиин зарим һалбаринуудта ба запасной частьнуудые гаргадаг предприятинуудта хүдэлмэригүйдэлгэ тон ехэ болоо, хүдөө ажахын машина бүтээлгын заводуудта бүри хүндэ байдалтай юм гэжэ КПП-гэй түрүүлэгшэ Рейтер мэдүүлбэ.

АГЫН ҺОНИНУУД

ЕРЭХЭ ЖЭЛЭЙ ҮНДЭР УРГАСЫН ТҮЛӨӨ

«СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые бэелүүлэн. Дульдургын районой колхозууд овощиин рассада ургуулха горшоогхонуудые олоор хэжэ байна.

«Авангард» колхоздо энэ хүдэлмэри илангаяа һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Энэ колхозойхид агроном нүхэр Семёновой хүтэлбэри доро түрүүшын 5 мянган горшоогхонуудые хэжэ гаргаа. Мүн Буденныйн, Сталинай, Шверникэй нэрэмжэтэ колхозууд тиимэ горшоогхонуудые хэжэ байна. Һүүлэй мэдээнэй ёһоор район дотор хамта дээрээ 16 мянган горшоогхонууд хэгдэһэн байна.

РАДИОГООР ХОЛБОО БАЙГУУЛХАНЬ

Зүдхэлиин МТС малажалай фермэнүүдые хүтэлбэрилэлгэ улам һайжаруулха зорилгоор малажалай томо томо фермэнүүд дээрэ «Урожай» гэжэ радиостанци тодхохо гэжэ шиидэбэ.

Мүнөө МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд олохон фермэнүүд дээрэ радиостанци тодхолгын хүдэлмэри ябуулжа байна. Энэ станцинуудай хүдэлмэриие эрхилхэ кадрнууд малшадай дундаһаа бэлэдхэгдэхэ юм.

ШЭНЭ МАСТЕРСКОЙ

Могойтын машинно-тракторна станци МТМ барижа байна.

Энэ мастерской шэнэ техникээр хангагдаха юм.

ХАРГЫ ЗАМАЙХИДТА БАЙРАНУУД

Агын транспортна конторо харгы замайхидай байха хоёр квартиратай хоёр шэнэ гэр барижа дүүргэбэ. Мүнөө тэрэ байрануудтань 4 айл нүүжэ ороод байна.

Мүн тус конторо автобусуудай байха типовой гараж барижа дүүргээ.

ШЭНЭ ТҮЛӨӨҺӨӨР ТҮРҮҮШЫН САЛИН

ЦОКТО-ХАНГИЛ. Хангилай МТС-эй хүдэлмэришэд, «Машинно-тракторна станцинуудай хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба КПСС-эй ЦК-гэй тогтоолой ёһоор түрүүшын салин абаба. Механизаторнуудай олоһон ажалта үдэр бүхэндэ мүнгэн түлэбэри урданайхида орходоо 35 процент ехээр түлэгдэбэ.

Жэшээлхэдэ, колхозуудта үбһэ шэрэлгэ дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан тракторист Юмсун Юндунэй һарын 840 түхэриг салин абаа. Энэнь нёдондо жэлэйхидэ орходоо хоёр дахин ехэ болоно. Машина заһабарилга дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан механизатор Дашидондог Санданов 790 түхэриг сэбэр мүнгөөр абаһан байна.

«Агын үнэн» газетэһээ.

Хизаар ороноо шэнжэлэлгын музейдэ

Зооветеринарна институдай студентнэр хизаар ороноо шэнжэлэлгын музейдэ хододоо ерэжэ, республикын байгаалиие, малтамалнуудые харуулһан экспонадуудтай танилсадаг. Һуралсалай жэлэй эхилһэнһээ хойшо 300 гаран студентнэр музейдэ ороһон байна.

Һаяхан тус институдай агротехническэ ба хүрьһэ шэнжэлгын кафедрын ассистентка Р. Булгадаева студентнэртэй музейдэ орохынгоо урда тээ байгаалиин таһагай экспозициин тематикатай өөрөө һайнаар танилсаһан дээрэһээ экскурсияа һониноор үнгэргөө.

Гадна, студентнэр байгаалиие шэнжэлхэ асуудалаар музейдэ хододоо хандадаг юм.

Мүн педагогическа институдай студентнэр музейдэ ородог заншалтай. Харин техникумүүдэй студентнэр һуралсалай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ музейн ямар ехэ удхатай шанартай байһые һайнаар мэдээгүй, музейдэ үсөө ябадаг байна.

З. Бухарова, музейн научна сотрудник.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ.

МҮНӨӨДЭР КИНОТЕАТРНУУДТА

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта — «Дети капитана Гранта» (12 ч.), «Потерянные мелодии» (14, 16, 18, 20 ба 22 ч.), киножурнал «Восточная Сибирь» №
«ЭРДЭМ» кинотеатрта — «Высокая награда» (12 ч.), «Завтрак у предводителя» (14, 16. 18, 20 ба 22 ч.).
«ХРОНИКА» кинотеатрта — «Пенал императора» (12 ч. 30 м., 14 ч. 30 м., 16 ч. 30 м., 18 ч. 30 м. ба 20 ч. 30 м.), «Двойники» (22 ч. 30 м.).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23, партийной жизни. сельского хозяйства—10-17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности — 4-52, мест. информации и писем—11.05. Для междугородных переговоров—16.

Н—00699. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР.